

ABONAMENTUL
Pe un an . . . 28.— Cor.
Pe jumătate an 14.—
Pe 3 luni . . . 7.—
Pe o lună . . . 2.40

Pentru România și străinătate:
Pe un an . . . 40.— franci
Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACTIA și ADMINISTRAȚIA.
Strada Zrinyi N-rul 1/a.

INSERTIUNILE
se primesc la admint-
trație.

Multămite publice și Loc
deschis costă șirul 20 fil.
Manuscrisele nu se in-
napoiază.

„Christifideles“.

Arad, 10 Iunie n.

Ne place a crede că informația noastră confirmată prin organul semi-oficios al mitropoliei din Blaj referitoare la schimbarea în favorul Românilor a bullei „Christifideles Graeci” nu va fi desmințită. Ne place a crede că Sfântul Scaun din Roma și în deosebi Sfinția Sa Papa au revenit asupra monstruoșității de a rupe dela biserica română o mare parte de Români sub cuvântul că Maghiarii greco-catolici doresc o episcopie a lor greco-catolică.

Nimeni în lumea aceasta, nici episcopii români greco-catolici, nici opinia publică românească niciodată n'au avut nimic de obiecționat împotriva afirmării principiului, ca orice creștin să poată lăuda pe Dumnezeu în limba mamei sale și să-și știe scutite interesele sale de ordin religios în cadrele unei biserici naționale. Dimpotrivă. Animați de principiul, că cuvântul poporului este cuvântul lui Dumnezeu, am privit cu simpatie chiar niziunțele Ungurilor veritabili greco-catolici de a se organiza într'o biserică a lor proprie ungu-rească.

A trebuit să ne revoltăm însă și a trebuit să protestăm cu toată tăria sufletului nostru împotriva ticăloasei încercări, ca sfințele așezăminte ale bisericii să fie întrebuițate pentru maghiarizarea noastră, pentru sfășierea trupului nostru național.

Ne place deci a crede că în sfârșit glasul desperării noastre, glasul dreptății noastre călcat în picioare a aflat răsunet la înaltele trepte ale acelu Sfânt Părinte, care în temeiul

dogmelor bisericii creștine apusene reprezintă pe fiul lui Dumnezeu pe pământ.

Privim deci știrea despre schimbarea bullei Christifideles ca fapt împlinit și lăsăm inimile noastre să fie scaldate în bucuria unei învingeri frumoase, curate și neîntinate de alte doruri pământești, decât de iubirea adevărului, de nesecata noastră iubire de neam și mai presus de toate de neclintita noastră adorațiune pentru limba dulce a părinților noștri.

Și dacă acum, în fața acestei învingeri atât de ideale ar fi să trecem prin ulterioară recenziune amara frământare a întreg neamului nostru pricinuită de grozava lovitură, ce era să fie aplicată împotriva ființei noastre naționale românești, fără îndoială, ar trebui să facem multe rectificări, dar mai vârtos va trebui să dăm sinceră expresiune unei întemeiate recriminări și de altă parte unei mângăietoare constatări.

Oricât ar mai produce supărări într'o parte ori în alta, datoria noastră de publiciști desinteresăți și convinși luptători pentru drepturile imprescriptibile ale neamului nostru românesc suntem nevoițiți a evidenția și cu acest prilej tristul fapt, că corpul episcopatului bisericii noastre unite la timpul marelui primejdii n'a fost la culmea chemării sale. N'a prevăzut primejdia ori prevăzându-o n'a știut să o prevină și n'a știut să desvoalte întreaga energie a forțelor, de care dispunea pentru de a înlătura dela noi amarul păhar care ni se îmbia.

Nu prin teoretice și umilite plângeri ori prin bine ticluite reprezentații și memorande se apără cauzele mari, de viață ale unui neam,

ci numai prin îndârjirea desperată ce este proprie tuturor sufletelor care *cu adevărat* simțesc nedreptatea și sunt hotărâte până la cele din urmă să n'o sufere. Dacă îndată ce s'a simțit suflul de ghiață a blestematei încercări de a se folosi de autoritatea Romei pentru înfrângeră și sfășierea integrității noastre naționale, episcopatul român unit s'ar fi folosit de toate armele posibile, ce i-a oferit desperarea unui neam în fața diavolescului atentat la ființa sa națională, dacă cei trei episcopi uniți, în viață, s'ar fi dus deodată la protectorul lor împăratul și la părintele credinței lor, care este Sfinția Sa Papa dela Roma și acolo la treptele celor două tronuri mai bine ar fi depus coroanele lor și toiagul arhipăstoririi în mâinile celor atotputernici, decât să se întoarcă fără mângăierea așteptată în mijlocul credincioșilor lor, noi avem adâncă convingere, că energicul lor protest ar fi fost ascultat și neamul nostru ar fi putut să fie cruțat de amarul unei desamăgiri istorice și de ravagiile unei lupte istovitoare de viață pentru drepturile sale cele mai indiscutabile.

A fost. A trecut. Departe fie de noi păcătoasa încercare de a atinge cât de puțin autoritatea capilor bisericii noastre unite, dintre cari unii, avem în privința aceasta cele mai întemeiate informații, s'au purtat cu vrednicie, la tot cazul cu mare înțelepciune, dacă nici n'au desvoltat eroica energie, ce se recere în vremuri eroice.

Sufletul nostru se întoarce însă cu nespuse iubire cătră îndurerații frați, ce scapă acum din ghiarele iadului. A lor este toată admirația noastră, a lor este mângăierea noastră.

Cartierul latin.

Fragmente din viața parisiană.

De Mircea Russu Șirianu.

Paris, 7 Iunie.

V.

Acum după ce am arătat, în câteva linii generale numai, monumentele principale din Cartierul latin, rămâne să terminăm cu descrierea acestei interesante părți a Parisului spre a putea începe schițarea *vieții* tineresti și plină de sbucium și de senzațiuni sau de studiu și de muncă, din acest cartier studentesc. După ce am descris aspectul exterior al cartierului, Sorbona, bisericile din Evul mediu, Luxembourgul și Panthéonul ne mai rămâne să prezintăm iubitelui cetitor român alte câteva monumente însemnate din cartier: muzeul de Cluny, biblioteca Saint-Geneviève, teatrul Odéon, facultățile cari nu se găsesc în clădirea principală a Sorbonei. Colegiul de Franța, și, în sfârșit, o biserică foarte interesantă numită: Église Saint Etienne-du-Mont.

Construcțiunea foarte veche și interesantă numită *Muzeul de Cluny* este una din principalele curiozități ale Parisului. Nu se poate să vizitezi Parisul fără să te abați pe la acest muzeu, întocmai cum ar fi de neiertat ca să neglijezi vizitarea Luvrului, a Invalizilor sau a Arcului de Triumf!... Sunt anumite monumente în acest

oraș al luminei cari formează un *bloc* de nedespartit pentru vizitatorii străini; muzeul de Cluny face parte din această serie de curiozități.

Clădirea însă a muzeului de Cluny este un amestec foarte pitoresc de ruine din timpul Romanilor, de construcțiuni cari datează din Evul mediu și de adăogiri sau restaurațiuni moderne. Acest muzeu este situat într'o pozițiune foarte favorabilă, la locul cel mai frecventat din tot cartierul latin: la întretăierea celor două mari bulevarde din stânga Senei: bulevardul Saint-Michel și bulevardul Saint-Germain. Astfel cine șade în Cartierul latin are ocaziunea să treacă zilnic prin fața muzeului de Cluny.

Arheologii spun, bazându-se în parte pe tradițiune, că muzeul de Cluny este construit pe ruinele unui vechiu *palat al împăraților romani*. În grădina muzeului, situată înspre bulevardul Saint-Michel, putem vedea astăzi încă o parte din aceste ruine, pe cari nu le poți contempla fără un *sentiment de pietate pentru gloriosul trecut al marilor noștri străbuni!*...

Se asigură că acest palat roman a fost construit din ordinul împăratului *Constantius Chlorus*, în anii 292—306 după nașterea Domnului. În acest palat imperial a fost proclamat împărat *Julianus*, în 360 d. Chr. Julianus, ultimul din descendenții lui Constantin cel Mare, a domnit numai trei ani și a murit într'o bătălie victorioasă contra Persilor. După sfârșitul dominațiunii romane palatul a fost stăpânit de regii triburilor france, cari își aveau aici reședința

înainte de a se muta la *Cité* (insula formată de Sena în mijlocul Parisului), unde a fost construită mai târziu și minunata catedrală Notre-Dame. Din marele palat roman nu se mai văd astăzi decât ruinele sălilor de baie pe cari romanii le numesc *Terme*.

În cursul evului mediu palatul roman căzu în ruine și pe la mijlocul secolului al 14-lea *abatele de Cluny* care deveni stăpânul locului construi o reședință frumoasă pe ruinele antice. Unul din succesorii abatelui de Cluny, abatele Iacob d'Amboise a mărit și a înfrumșetă această reședință clericală dându-i forma ei actuală. Construcțiunea aceasta, terminată în 1490, are o formă de castel, este în stil gotic foarte elegant combinat cu puține motive ale stilului Renașterii. Aspectul exterior al clădirei, careia i-a rămas numele de „hotel de Cluny” și care d'abea în secolul trecut a fost transformat în muzeu, este și astăzi acela din timpul abatelui d'Amboise. Un rege și o regină au locuit în acest hotel al abatelui: regele Iacob V de Scoția și regina Maria de Englițera, nevasta a treia a regelui francez Louis XII.

Marea Revoluțiune franceză care a secularizat toate averile mănăstirești, a declarat și hotelul de Cluny proprietate națională. Arheologul Alexandru *du Sommerard* transformă, în 1833, cu permisiunea guvernului francez, reședința aceasta într'un *muzeu* care se distinge mai cu seamă prin opulența colecțiunii de obiecte istorice din Evul-Mediu și din epoca Renașterii.

stră și îi cuprindem în brațe sărutându-i și preamărindu-i și închinându-ne lor pentru bravura și neînfricată viteză, cu care au scăpat de cel rău și ne-au scăpat pe toți de rușine și au dat lumii din nou cea mai strălucită dovadă, că Românii își iubesc mai mult limba, decât viața. Voi, preoți uniți din Sătmar, umiliți servi ai altarelor noastre, voi cei batjocuriți pentru puținele voastre sentimente românești, iată ați dat lumii cea mai strălucită dovadă a romanității voastre. Tupilit în cămăruța ascunsă a inimei voastre voi ați păstrat grăuntele de muștar al iubirii voastre de neam și la cea dintâi aspră suflare a dușman din grăuntele acesta a răsărit pădurea, de a cărei îngrozitoare vijelie s'au înspăimântat dușmanii și au făcut întoarsă potrivnică lor cale.

Priviți, țărani români de pretutindeni, la frații voștri din Sătmar. Priviți, cum închid bisericile dinaintea aceluia, care vine să le facă ungurești. Cum se ridică ca uraganul împotriva jandarmilor cu sulitele ascuțite și în hotărârea lor de a-și apăra neamul și legea nu se tem decât de Dumnezeu. Priviți-i cum merg tăcuți și liniștiți și mulțumiți în temnițele ungurești, din cari va răsări odată floarea dulce și fermecătoare a libertății românești. Priviți, țărani români de pretutindeni, la frații voștri din Sătmar și luați pilda lor și puneți jurământ în sufletele voastre, că asemenea ca dânsii limba și legea numai morți le dați.

Nu este tărie în lumea aceasta, care să ucidă sufletul și lângă sine cu marea soldaților îmbrăcați în zale împăratul Constantin de odinioară s'a închinat crucei, căci cei ce o purtau erau fără de arme pe trup, dar ferecați în sufletele lor cu credința nebiruită a mântuirii.

Ne place a crede, că Roma s'a închinat iar dinaintea acestor suflete tari în credință. Fie una, fie alta, neamul nostru românesc a dat iarăș semnul tăriei sale de voință și voiniciei sale, singura îndreptărire la viața națională a fiecărui popor. Ce veți zice ori ce veți șopti acum voi cei mici de suflet și mari de patimi? Ce veți spune slugarnicilor și târgoveților în fața acestei clasice izbânzi a in-

dârjirei? Babele plâng și se bocesc, mojiicii cerșesc, bărbații luptă fără frică de moarte și suntem mândri vădând în suflet convingerea tare că neamul românesc e neam de bărbați.

Scotus Viator despre trialism. Intr'unul din numerele noastre trecute spusese că d. Setson Watson — alias: Scotus Viator — a scos deunăzi o ediție germană a cărții d-sale despre „Chestiunea slavă de sud din imperiul habsburgic”, ediție îmbogățită cu câteva capitole prin cari autorul pune în lumină nouă problema slavă din sudul monarhiei noastre, după războiul balcanic. Setson Watson dovedește că o unificare a tuturor Slavilor de sud prin urmare și a Slavilor Serbiei și Muntenegrului sub sceptrul habsburgic e greu de realizat. În ce privește însă strâns rezolvirea problemei Slavilor din sudul monarhiei Scotus Viator prezintă două modalități: formarea unui stat slav *in lăuntrul sau în afara* monarhiei. Această ultimă modalitate e foarte greu de conceput deoarece n'o să le succedă niciodată Serbiei și Muntenegrului să se poată măsura cu forța armată a monarhiei și deci pe calea armelor să anexeze Bosnia, Herțegovina, Croația și Slavonia. Oricând monarhia e în stare să sdrobească cu armata pe cele două țări. O altă piedecă însă pentru formarea unui astfel de stat o pun chiar actualele împrejurări din Balcani unde războiul a satisfăcut, pe un timp îndelungat, năzuințele naționale ale Slavilor de sud.

Prima modalitate însă e singura ducătoare la scop. Sârbii și Croații să formeze o nouă alcătuire politică în monarhie în senzul actualii alcătuiri politice dintre Austria și Ungaria, — să se creeze o *formă trialistică de guvernământ*. Oligarhia maghiară semitizată nu mai poate înăbuși ca până acum dezvoltarea și progresul Croaților, însuș regiunile lui Cuvaj a înstrăinat cu totul pe Croații de Unguri. Sdrobită politica oligarhică a Maghiarilor, nu se mai oferă mari greutăți la întronarea acestui nou fel de guvernământ al monarhiei, singurul care poate da liniște monarhiei. Incapabilul dualism de a duce o politică sănătoasă trebuie înlocuit. Pentru noua alcătuire politică se cere crearea unui *parlament central*, ai cărui delegați să fie recrutați din toate provinciile monarhiei, indeosebi din sâborul din Zagrab și cel bosniac.

Dacă vrea Austria să trăiască — zice Scotus Viator —, trebuie să realizeze această formă politică de guvernământ.

Presa străină despre căderea lui Lukács. Cum a zis „Reichspost” din Viena: un ministru

președinte care nu s'a putut apăra față de invinuirea ce i s'a adus de a fi „cel mai mare panamist al Europei”, nu mai putea șede nici o oră în oficiu. Senzaționalul proces Lukács-Désy a făcut să cadă guvernul lui Lukács, un eveniment destul de surprinzător pentru lumea cultă europeană. Bucuria noastră cea mare însă ne-a procurat-o faptul că presa străină nu s'a oprit numai la înregistrarea simplă a vestei cu căderea rapidă a unui guvern ungar, ci a descoperit un întreg sistem de corupție și demoralizare profesat de decenii întregi din partea legiuitorilor Ungariei, sistem care și-a cerut ca primă jertfă căderea guvernului lui Lukács. Insuș „Reichspost”, organul de casă al A. S. Francisc Ferdinand principele moștenitor al monarhiei noastre, înfierează în cei mai aspri termeni pe profesioniștii celor mai despotice și mai anarhice sisteme de cârmuire din câte se pot închipui în parlamentul vre-unei țări.

Acum primim ziarul francez „Journal des Debats” care se exprimă despre căderea lui Lukács în acest chip: „Că și guvernul-Lukács a putut dăinui atâta vreme la cârmă aceasta se datorește împrejurărilor excepționale și rațiunii de a fi a administrației. A lucrat cu aceleași mijloace ca guvernul lui Kluen-Hédervary: cu teroare și corupție. Cele mai intime cercuri guvernamentale din Ungaria asigură că în Ungaria nici nu se poate într'alt chip guvernă...”

Un lucru trebuie să spunem, că noi nu putem să ne împărtășim de optimismul lui „Reichspost” care vede în prăbușirea guvernului lui Lukács și ivirea unor zori de dreptate în blăstămata noastră țară. Intrezărim că, nu vor veni acei zori din mijlocul despoticilor noștri guvernanți ci tot din sufletul celor oprimați și căzuți în solăvie politică vor strălumi într'o bună dimineată...

„Budapesti Hirlap”, cea mai caraghioasă gazetă prin seriozitatea ridicolă cu care scormonește bestialul șovinismului maghiar alături de cel mai slugarnic dinasticism — are în numărul său de Duminecă, două adorabile articole: unul asupra stărilor din Croația și Slavonia și altul asupra congresului Ligei culturale ținut la Peatra-Neamtu.

În primul articol nizește învrăibirea Croaților cu Sârbii — în al doilea strigă după procurorul unguresc d'aici și după consulatul austro-

rei. Du Sommerard avea el însuș o foarte bogată colecțiune de asemenea relievi; statul francez deveni proprietarul acestei colecțiuni, care este una din cele mai mari și mai prețioase din lume, în genul acesta. Fără îndoială că unele din cele mai interesante curiozități din acest muzeu medieval sunt faimoasele „centuri de castitate”, o invențiune barbară întrebuințată de cavalerii medievali mai ales în timpul cruciadelor, spre a se asigura că nevestele în absența lor le erau credincioase... Cavalerul care pleca peste țări și mări aplica soției sale centura de castitate, făcută din metal solid, și luând cheia centurei cu sine credea că poate fi sigur că nevasta sa nu va mai fi a altuia... Barbare timpuri cari au putut inventa și tolera asemenea mijloace stupide de tortură.

Colecția muzeului de Cluny este așa de mare și așa de variată încât îmi este imposibil să o descriu aici. Cu deosebire este bogată colecțiunea de armare și arme; sunt însă și picturi, statui, faianțe, diferite obiecte, mobile, bijuterii, instrumentele cele mai diverse de metal, în sfârșit o serie întreagă de obiecte cari pot figura cu interes într'un muzeu.

Termele adică ruinele sălilor de baie ale vechiului palat roman, sunt în grădina din dosul muzeului. Ele sunt separate de trotuarul bulevardului Saint-Michel printr'un grilaj de fier. Termele au fost mai de mult proprietatea comunei Paris și au fost dăruite Statului francez de aceasta atunci când statul a devenit proprie-

tarul colecțiunii lui du Sommerard. Putem să ne închipuim ce dimensiuni uriașe avea vechiul palat imperial roman dacă amintim că una din sălile de baie, așa numitul „frigidarium” (sala cu apă rece) era lungă de 20 metri și înaltă de 18 m. Judecând după terme palatului lui Julianus a trebuit să fie foarte mare și luxos.

În grădina în care se găsesc impunătoarele ruine ale termelor se mai află o mulțime de statui și obiecte de piatră din timpul Romanilor, adunate din întreaga împrejurime a Parisului. Țin să remarc prezența unui altar de templu păgân, dedicat lui Jupiter, din timpul împăratului *Tiberiu*, din primii ani ai erei creștine!... (Tiberiu a murit la 37 după Chr.) Inscricțiunea de pe altar ne spune că templul a fost ridicat în onoarea marelui zeu păgân de societatea luntrașilor parisieni: *nautae Parisiaci*! Găsim și o statuie a împăratului roman Julianus, despre care am vorbit mai sus. Iată ce urme vechi și sigure ale glorioasei civilizații romane cuprinde Parisul!

Biblioteca Saint-Geneviève se găsește pe așa numitul „Mont Saint-Geneviève”, lângă Pantheon și facultatea de drept. Este o bibliotecă foarte mare (cuprinde peste 400.000 volume și 3500 manuscrite!), deși nu este cea mai mare din Franța. Construcțiunea este impunătoare, de piatră, și are ceva arhaic sau chiar melancolic cu zidurile ei groase și înegrite de vijeliile timpului... Această bibliotecă a fost fondată de călugări genovezi în 1624, dar n'a fost mutată în actuala clădire decât în 1850. Pe toate fața-

dele zidurilor exterioare sunt tăiate în piatră numele tuturor scriitorilor iluștri, iar în marelui vestibul sunt busturile marilor autori francezi. Acest vestibul, foarte artistic și grațios, este unul din cele mai frumoase pe cari le-am văzut. Sala cea mare de lectură cuprinde 420 de scaune și este foarte frecventată de studenți, mai cu seamă seara. Câte seri neuitate de studiu a petrecut scriitorul acestor însemnări în această bibliotecă unde vei putea vedea sorbind din izvoarele științei cele mai diferite rase de pe globul pământean!... Parisul este un mare focar de lumină care împarte știința și civilizațiunea tuturor națiunilor deopotrivă....

Lângă biblioteca aceasta și chiar în fața Pantheonului se află situată **Facultatea de Drept** care n'a avut loc în vasta clădire a Sorbonnei și căreia marele arhitect **Soufflot**, constructorul Pantheonului, i-a făcut localul special, simplu și totuși simpatice, pe care-l vedem astăzi. Clădirea lui Soufflot, în formă circulară, a fost complectată prin fațada modernă dinspre strada Saint-Jacques și strada Soufflot. Construcțiunea întreagă este de piatră, cuprinde un mare număr de săli spațioase, o bibliotecă sub cupola centrală, foarte frumoasă și bogată, cuprinzând exclusiv opere de drept, economie politică și științe sociale. Iată *ultima* școală a scriitorului acestor rânduri...

Teatrul Odéon, singurul teatru mare din cartierul latin (există și un teatru de varietăți: teatrul de Cluny, pe bulevardul Saint-Germain, lângă muzeu), este aproape de grădina de Lu-

ungar din București — pentru reglementarea Ligei culturale...

De-ar fi aceste scrise numai de ordin patologic — am avea sentimentul compătimirii. Cum sunt însă isvorite din o murdară gheșetărie — ne scârbesc.

Și ca să le înțelegem suntem nevoiți să acceptăm în întregime ca temei, caracteristica neamului unguresc așa cum se scrie din vorbă în vorbă (la pagina 2 a numărului 135 dela 8 Iunie a gazetei „Bud. Hirnap”) în articolul „Crisa croată”:

„Căderea Croaților a fost pricinuită de temperamentul lor ușuratic, lărmuitor și vecinic preocupat de paradări netrebnice — *la fel cu calitățile și alurile de domnie a Maghiarilor.*”

Concedierea rezerviștilor dela marină. Secțiunea de marină a ministerului de război comunică ordinul M. Sale prin care se ordonă concedierea tuturor rezerviștilor dela marină de război chemați în serviciu activ. Concedierile vor urma în baza acestui ordin în zilele cele mai apropiate. Escadra primă de război va fi iarăși desconcentrată și se creiază iarăși, ca mai înainte, o escadră activă și o escadră de rezervă. Comandant al escadre active a fost numit contraamiralul *Njegovan*, iar comandant al escadre de rezervă contraamiralul cav. de *Barry*. Comandant al flotei de crucișătoare a fost numit contraamiralul *Fiedler*.

Cercurile politice austriace și numirea guvernului-Tisza.

Viena, 9 Iunie n.

De multe-ori presa nu redă expresia adevărată a opiniei publice, ci adesea se întâmplă că expunerile presei sunt chiar în contradicție cu părerea adevărată a populației. Faptul acesta trebuie să-l avem în vedere, când cetim articolele, pe cari le dedică în coloanele lor majoritatea ziarelor vieneze din prilejul numirii contelei Tisza de primministru al Ungariei. Dacă în aceste articole s'ar fi dat expresie părerilor adevărate ale populației, atunci ziarele vieneze nu l'ar fi putut întâmpina într'un mod aproape entuziast — ceea ce nici decum un congruiază cu părere

rea cercurilor politice serioase din Austria — pe contele Tisza în noua lui calitate de șef al guvernului ungar. Doar, chiar procedura brutală a contelei Tisza, în calitatea lui de președinte al camerei ungare a provocat în Cisleithania mai curând înstrăinare, decât admirație. Dar nici partidele opoziționale din parlamentul din Pesta nu se bucură în Austria măcar de simpatii ori cât de mici, căci aci se știe foarte bine, că și acestea întocmai ca și „partidul național al muncii” nu au un simț de prietenie desinteresat față de Cisleithania, ci ele și astăzi urmăresc în fond tot vechea lor politică, pe care n'au părăsit-o nici când. Din punctul acesta de vedere e foarte natural, că celor din Austria li-e aproape indiferent cum a tratat contele Tisza cu opoziția în parlamentul ungar. Ba tratamentul aplicat de Tisza față de opoziție și faptul că acești șoviniști maghiari cari nici când n'au avut oricât de puțin de obiecționat împotriva asuprii nemaghiarilor, strigă ca turbați din cauza loviturilor ce le primesc ei înșiși cu biciul disciplinător din mâna celui mai puternic, politicește, decât ei, a provocat în Austria o bucurie malițioasă. Dar Austriei nu pot avea nimic de obiecționat nici împotriva faptului că Tisza prin procedura lui brutală a dus parlamentarismul maghiar ad absurdum și l'a făcut imposibil, căci acest parlamentarism, care a fost numai o unealtă în mâinile maghiarismului, a luat prea de multe-ori o atitudine dușmănoasă față de monarhie și dinastie încât noi, Austriei, nicidecum n'avem de ce să vărsăm o singură lacrimă la mormântul lui.

Prin procedura lui contele Tisza a terorizat opoziția și a făcut din parlamentul ungar o caricatură a reprezentanței voinței poporului. Însă el este totodată și cel mai hotărât și fanatic dușman al dezvoltării naturale, care ar străforma parlamentul într'un adevărat parlament al poporului. Adevărata reformă electorală democratică și modernă nu s'a introdus, pentru că aceasta ar fi făcut posibilă intrarea nemaghiarilor în parlamentul ungar în numărul cuvenit. Și contele Tisza a fost

acela, care a avut influință decizătoare la elaborarea proiectului electoral al lui Lukács. Înainte de toate în Viena s'a instăpănit impresia că noul regulament draconic al camerei prin instituirea gardei parlamentare i s'a dat ființă de fapt nu împotriva partidelor opoziționiste maghiare, ci acesta a fost creat direct pentru ca să fie la îndemână un mijloc, prin care deputaților nemaghiari să li se poată pune scălușul în gură și să poată fi făcuți inofensivi, când aceștia într'o zi, eventual, ar putea isbuti să se prezinte în număr mai mare în parlamentul ungar.

La început în Viena nu se credea posibil ca Tisza să fie numit urmaș al lui Lukács. Și asta pe motivul că și Tisza e responsabil pentru corupțiunile dela alegeri, desvălite în procesul Désy. Dar mai era un moment pentru care în Viena nu se credea în venirea unui cabinet Tisza. Se credea anume că numirea unui astfel de cabinet poate fi privită ca o provocare, nu a partidelor opoziționiste maghiare, ci a naționalităților, a căror cel mai neimpăcat dușman, se știe, este Tisza.

Acesta este deci motivul, pentru care s'a ținut în Viena atât de mult la primele știri, cari anunțau un minister de tranziție în frunte cu *Hazai*, care să fie însărcinat cu misiunea să intre în tratative cu naționalitățile. Numirea lui Tisza a decepționat însă cercurile politice serioase din Viena. A—s.

De ce se creiază principatul Albaniei?

— Câteva lămuriri asupra manoperei diplomatice în combinațiunea albaneză. —

București, 27 Mai v.

Dintre diferitele chestiuni pe cari conferința dela Londra va trebui să le rezolve, e neîndoiește că cea mai importantă va fi aceea a viitorului stat albanez. Căci, în definitiv, nu e vorba numai de-a delimita niște teritorii și mai cu seamă pe hartă, ci e vorba de-a face acest stat viabil, dându-i organele indispensabile pentru existența regulată, normală a unei țări, cari îi lipsesc cu totul. Deasemenea, trebuie să se ia toate precauțiunile pentru ca viitorul principat să nu ajungă prada vrăjmașilor balcanici și mai cu seamă trebuie un astfel de aranjament care să nu lase noul principat să cadă în ghiara austriacă și italiană.

Se vorbește de neutralizarea, de internaționalizarea Albaniei, acesta ar fi un mijloc de-a evita acapararea ei de către Austro-Ungaria și Italia. Se pare însă că nu e totuși un mijloc eficace, deoarece guvernele austriac și italian nu numai că nu ridică obiecțiuni în privința acestei idei, ci, dimpotrivă, pentru a dovedi că aprobă neutralizarea, se declară gata să-și ia sarcina de-a furniza Albaniei fondurile de care va avea nevoie pentru a se constitui în stat. După formula austro-italiană, aceasta ar fi un act de dezinteresare și de încredere internațională!

Adevărul e că, cu toate protestările de dezinteresare cari se aud dela Viena și dela Roma, nu încapă îndoială că actuala combinație albaneză nu e decât o manoperă diplomatică pentru a paraliza toate acordurile încheiate în privința împărțirii Albaniei. S'a și început să se dea la iveală date precise asupra tratatelor cari, acum șaisprezece ani, au făcut ca Austro-Ungaria și Italia să se înțeleagă pentru împărțirea Albaniei. E interesant să facem un istoric, cât de scurt, al acestei chestiuni, căci astfel se va înțelege deunde vine concepția despre un principat al Albaniei.

Întăilele tratative au avut loc la Monza în 1879 — când contele Goluchowski a venit să se prezinte regelui Humbert — în conferințele cari s'au ținut cu marchizul Visconti-Venosa și cu contele Nigra, chemat la Viena pentru această împrejurare. S'a căzut de acord asupra priin-

xembourg, pe care am descris-o într'unul din articolele precedente. Odéonul este o clădire veche, de piatră, în stil clasic și linii severe. El a fost construit în a doua jumătate a secolului 18-lea și deschis în 1782, dar a fost restaurat în anii 1808—1819. Este prin urmare unul din cele mai vechi teatre ale Parisului. Odéonul este un teatru din cele mai serioase și mai distinse, aici joacă artiști de primul rang și se dau de predilectie piese clasice serioase, dar nu este exclus nici repertoriul modern, presupunând piese serioase, de valoare. El se chiamă și „al doilea teatru francez”, primul fiind Comedia franceză (sau „Theâtre francais”), cea mai mare și mai importantă dintre scenele dramatice ale Franței. Odéonul este foarte cercetat de studenți și de străinii cari vor să-și facă o idee justă despre arta dramatică franceză.

Lângă Odéon se găsește *Facultatea de Medicină*, una din cele mai mari și incontestabil cea mai celebră din lume. Este o clădire vastă, cu zeci de săli de studiu, laboratoare, săli de disecțiune, muzee biologice, amfiteatre. Marele amfiteatru care se deschide cu prilejul operațiilor mari sau a conferințelor vre-unui savant celebru, cuprinde 1400 scaune; biblioteca, una din cele mai bune, cuprinde 100.000 volume de opere medicale. Interiorul este decorat cu diferite monumente sau tablouri reprezentând sau figurile medicilor mari sau fragmente din viața lor.

Colegiul de Franța, una din cele mai vechi și mai celebre școli ale Francezilor, se găsește lângă Sorbonna. El a fost fondat de regele Francois I în 1530. Clădirea însăși a fost dări-

mată și restaurată de mai multe ori, ultimele restaurări sunt din 1831 și 1877. Cursurile la această mare și populară școală sunt *gratuite* și publice; foarte mulți oameni maturi și în special femeile frecventează aceste cursuri predate de profesori foarte buni. Colegiul de Franța este separat de Universitate și depinde direct de ministru. Am remarcat statuetele lui *Claude Bernard*, mare fiziolog, *Dante*, nemuritorul autor al „Infernului”-ui, *Guillaume Budé*, savant și *Cham-pollion*, celebrul descifrator al hieroglifelor egiptene.

În sfârșit, spre a termina descrierea Cartierului latin, trebuie să spun câteva cuvinte despre *biserica Saint Etienne-du-Mont*, una din curiozitățile Parisului. Ea se înalță pe dealul Sfintei-Geneviève, în stânga Pantheonului, și face o impresiune cu deosebire pitorească prin stilul său gotic și asemănarea cu un castel medieval. Este una din vechile biserici ale Parisului. Temeliile ei datează din primele timpuri ale istoriei Franței, forma actuală și-o are dela 1517. Incepută de Francisc I ea a fost terminată, așa cum o vedem azi, d'abia în 1618, o sută de ani mai târziu, sub domnia lui Louis XIII. Biserica aceasta este remarcabilă și pentru că ea conține mormântul Sfintei-Geneviève, patroana și salvatoarea orașului Paris, precum și un mare număr de opere de artă de o valoare istorică sau antică deosebită. Este o biserică des vizitată. Lângă ea se află un mare turn pătrat medieval, care făcea parte dintr'o străveche biserică din timpul lui Clovis, primul rege al Franței...

Iată, pe scurt, o schiță a exteriorului Cartierului latin.

ciplului inviolabilității teritoriului albanez, bine înțeles, de către alții. Nimeni altul decât Austro-Ungaria și Italia nu trebuia să aibe drepturi asupra Albaniei. Cu toate acestea, nu se făcuse nici un tratat și zadarnic s'a încercat contele Nigra, în mai multe rânduri, ca să obțină din Viena precizări scrise. Un acord formal n'a fost semnat decât în 1900 între contele Goluchowski și Visconti-Venosa, revenit la putere.

Intrebat într-o zi în parlament asupra sensului acestui acord Tittoni l'a definit cu un „noli me tangere”, pe care și-l impusese reciproc Austro-Ungaria și Italia în privința Albaniei. E vorba, deci, de o convenție care garantează statu-quo albanez.

Acest statu-quo, însă, nu se mai poate azi menține. Cele două puteri au prevăzut acest lucru, introducând în acordul lor o clauză, care spune că în acest caz ele se vor înțelege asupra măsurilor ce vor avea de luat și că vor proceda în comun. Din această clauză ese principatul Albaniei.

În adevăr, crearea Albaniei independente, asigurându-i inviolabilitatea care era grav amenințată de marile modificări ce se vor face în Balcani, nu atacă întru nimic delimitarea de influență pe care și-au aranjat-o Austro-Ungaria și Italia în Albania de nord și de sud. Viitorul principat rămâne deci mereu prada cea bună pe care și-au rezervat-o austriacii și italienii.

Decât, ambasadorii din Londra ai triplei înțelegeri nu știu aceasta? Ba da, dar interesul este, pentru moment, să se evite un război european și să se facă toate concesile Austriei și Italiei, rămânând ca mai târziu, când mersul evenimentelor va pune tripla alianță într-o rea postură, puterile triplei înțelegeri să-și ia revanșa.

Cronică din Paris.

Paris, 7 Iunie n.

Desbaterile asupra legii de trei ani, au început la camera franceză. Ele au fost aprige. Radicalul-socialist Felix Chautemps a rostit un discurs lung și vehement. El a atacat proiectul cu argumentele cele mai disparate. Auzindu-l, al fi crezut într-adevăr că ceea ce se poate considera ca singurul mijloc de a mântui Franța de încălcarea germană, ar fi, dimpotrivă, mijlocul ei de pierzanie.

Desbaterile acestea vor avea o urmare, care se prevede destul de tumultuoasă. Îndârjirea stângii e extremă. Ea a început să suferă de mania persecuției: marile ei argumente este că Franța e pornită spre reacțiune. Și luptând împotriva proiectului de trei ani, ea se luptă de fapt cu noua mentalitate naționalistă, patriotică și hivorătoare, care tinde să ia locul primejdoaselor utopii umanitariste, cari au făcut atâta rău acestei țări.

Legea serviciului militar de trei ani se va vota totuși. Introducerea ei în Franța privește deaproape nu numai interesele vii ale acestei națiuni, dar și echilibrul european. O Franță desarmată, slăbită în fața Germaniei formidabile ar fi începutul unei ere de războaie interminabile și sângeroase, cari ar da continentul nostru cu cincizeci de ani îndărăt. Adevărul acesta este limpede ca ziua. El reiese nu numai din rațiunea clară, dar se simte și din instinct. Și când te gândești că acela cari închid ochii, ca să nu-l vadă sunt tocmai Francezii din Franța!

Oamenii aceștia intrunesc în sufletul lor toată ambiția nesănătoasă a politicianilor de meserie. Ce le pasă lor de patrie, de omenirea în numele căreia se rostesc, când e vorba de meschina lor vanitate? În inima lor nu trăiește decât un singur simțământ: satisfacerea orgoliului politic. Restul e subordonat acestei mloape și mărunte dorinți. Ei nu văd și nu vor să vadă mai departe. Mîntea lor e plină numai de noțiunile de voturi, de interpelări, de violență și de scandal; sentimentul patriei și al binelui se reduce pentru ei la simple cuvinte, de cari se servesc cu emfază când cred de cuvîntă s'o facă. Personalitățile acestea ale politicianismului meschin au

fost și vor fi în toate timpurile și în toate țările. Ele sunt acelea cari au împiedecat de cele mai multe ori mersul civilizației, în goana lor după succese mărunte și absolut personale. E necesar însă să ne aducem aminte că triumful definitiv n'a fost niciodată de partea lor, ci de partea sentimentelor grave și adevărate, și a cauzelor mari și drepte ale neamurilor.

Impotriva unor astfel de oameni are de luptat momentan și guvernul francez. E probabil că-i va înfrînge. Sofisme lor nu vor putea rezista intereselor de o fulgătoare urgență ale Franței.

O piesă de Chateaubriand și o piesă de Maeterlinck.

Parisul a numărat în zilele din urmă câteva evenimente artistice și literare. În primul rând să vorbim de reprezentarea piesei *Moise* a lui Chateaubriand la teatrul Odeon. Piesa aceasta, scrisă în versuri, n'a văzut decât o singură dată lumina rampei; aceasta la Versailles, în 1832. Ea a căzut atunci. Astăzi, succesul ei a fost mai mult de curiozitate. Este netăgăduit lucru, că un maestru al condelului ca Chateaubriand nu putea să scrie o piesă mare lipsită de ori ce calități literare. Ele sunt însă neîndestulătoare. Autorul lui *René* a fost obsedat de ideea de a scrie o piesă în versuri, în felul dramelor lui Racine. Aceeași obsesune l'a chinuit și pe marele Balzac; visul lui era să facă o urmare a lui *Tartuffe*. Romanclerii și prozatorii sunt adesea ademiniți de gloriile poetice, pe cari încearcă să și-le atribuie și lor. De cele mai multe ori ei nu reușesc. Balzac nu și-a scris niciodată comedia proiectată; cât despre Chateaubriand, el a făcut *Moise*, care, în definitiv, nu este o operă importantă. Ea putea să lipsească din lucrările lui.

La teatrul Chatelet s'a reprezentat pentru prima oară la Paris, piesa *Maria-Magdalena* a marelui poet Maeterlinck. Eu unul n'am asistat la reprezentarea ei, și nu vă pot vorbi de dânsa decât influențat de criticele pe cari le-am citit. Se pare că noua piesă a poetului belgian e departe de a avea frumusețile neuite ale *Pașarel albastre*. Ca să fim precisi, ar trebui să spunem că ea a căzut. Maeterlinck nu a prezentat, pare-se, nimic nou într'însa. Strălucitele lui calități au apărut în ea mai slabe ca niciodată. Se mai zice că rolul principal al piesei, deținut de dna Maeterlinck, (Georgette Leblanc), a fost foarte rău interpretat.

Inaugurarea monumentului lui Le Notre.

Foarte grațios s'a înfățișat, în schimb, spectacolul inaugurării monumentului lui Le Notre, ridicat în grădina Tuileries. Cel mai fini scriitori și artiști ai Parisului au asistat la această solemnitate. Chipul admirabilului autor al atâtor parcuri faimoase, printre cari și acele ale palatelor dela Versailles și Chantilly, se va înălța de acum înainte în frumoasa grădină dela marginea Senel. Din partea guvernului a vorbit d. Léo Bérard, care a amintit mărețea operă a lui Le Notre, creatorul grădinilor franceze cari sunt una din gloriile acestei țări. Dar mai înainte de el, vorbise d. Maurice Barrés. Imi pare ni merit să estrag din discursul său pasagiul de mai jos, care va face de prisos ori ce comentariu al meu asupra aceluia al cărui bust s'a inaugurat acum șapte zile.

„La Versailles, la Chantilly — a spus Maurice Barrés — cu mișcările terenurilor, ale apei, ale arborilor și ale plantelor, Le Notre a exprimat și perfecționat calitățile noastre naționale cele mai frumoase de ordine și de claritate. Priviți, studiați grădinile lui și veți înțelege mai bine ce este inteligența franceză. Walter Scott povestește că un rege al Scoției văzând un castel-forte situat într-o vale sinistru în mijlocul bălților, ar fi strigat: „Acela care l'a zidit trebuie să fi fost un tâlhar în fundul inimii lui!” Care din noi, domnilor, nu și-a spus la Versailles: „Stăpânul și servitorul au avut amândoi sufletul mare?”...

Aceste observațiuni ale ilustrului academician sunt caracteristice. Ele imi readuc în minte, gândurile cari mă preocupau, când am dat în acest ziar o dare de seamă asupra expoziției pânzelor lui David și ale elevilor lui. Ceea ce mă izbise cu prilejul acestei manifestări artistice era faptul că un artist mare revarsă mai întâi de toate în opera sa, ceva din sufletul neamului din care face parte. Un scriitor, un pictor ilustru sunt înainte de ori ce naționalisti, chiar fără de voia lor. Adevărul acesta reiese cu o mai mare evidentă din opera lui Le Notre. Ce este mai lipsit de caracterul naționalității decât

arborele, terenul, apa? Și totuși transformându-le în parcuri și grădini, Le Notre le-a dat ceva, le-a dat mult din sufletul francez. D. Maurice Barrés are dreptate: privind și studiind parcurile marelui desinator pricepem mai bine ca ori când spiritul de ordine, de claritate și de logică al poporului din care a ieșit.

Scandalul familiei de Orleans.

Camera civilă din Bruxelles a primit zilele trecute plângerea Mariei-Dorothea-Amelia, arhiducesă de Austria, în contra soțului ei Louis-Philippe-Robert, duce de Orleans, nobilul urmaș al Bourbonilor și pretendent la tronul Franței.

În dosul acestor nume mari și titluri pompoase, se ascunde de fapt, o poveste lamentabilă și banală. Ea este banală, fiindcă s'a repetat și se repetă pretutindeni și ori când. O soție bolnavă, neglijată de soțul ei inconstant — nimic mai simplu, dar și nimic mai dureros. Cazul este al nobilei căsnicii pomenită mai sus.

Infirmită, după o suferință lungă, ducesa de Orleans se vede părăsită de soțul ei, ale cărui aventuri galante îi ajung cu cruzime la urechi. Pretendentul la tronul Franței are inima înflamabilă și sângele aprins. Un ziarist parizian observă cu acest prilej că nu degeaba numără el pe Enric IV și pe Ludovic XIV printre strămoșii lui. El și-a lăsat soția pe malurile Adriaticii, în vreme ce își deapănă poemul său de amor — nu mai știu al căteia — pe fermecătoarele tărături ale lacului Como.

Aventura ducelui de Orleans și procesul pe care l'a întentat soția sa face senzație în Franța. Scandalul acesta izbucnește într-o epocă inoportună. Recentele rebeliuni militare de aci, aduseseră în spiritul public o nemulțumire care se întindea deasupra întregii republici: Monarhiștii jubilau și își înteteau activitatea. Astăzi însă, după procesul ducesei, republicanii își iau revanșa. Ziarele lor publică articole ironice și batjocoritoare la adresa regalistilor și a capului lor.

Ducele de Orleans este vinovat de sigur, dar vinovat cum sunt atâtea mii de burghezi cari își înșală și își părăsesc soțiile, fără a pierde pentru aceasta stima cetățenilor lor. Ceea ce constituie marele neajuns al lui Filip de Orleans este înalta pozițiune pe care o ocupă. Astăzi, când teoria dreptului divin ne face să ridicăm din umeri, popoarelor le e greu să admită ca rege pe un personaj cu patimi mărunte. Ele își spun „cu dreptate, că preferă să fie conduse de oameni cari nu poartă coroană, și cari nu pretind la titlul de Majestate. Este adevărat iarăși că monarhiile, abstracte făcând de sceptrul lor, sunt în general oameni ca toți ceilalți. Ei au posibilitatea de a înlocui geniul prin virtuți.

Acesta nu este cazul ducelui de Orleans. De aceea, el și poartă consecințele ușurînței lui. Noi în locul său, desigur că am fi fericiți de a avea, ca și dânsul, onorurile unei regalități pierdute fără greua ei răspundere. Cine știe dacă nu gândește și el astfel?

C. R. B.

Războiul bulgaro-sârbo-grec inevitabil.

România față de un nou război balcanic. — România de partea Serbiei. — Războiul între aliați e iminent. — Luptă crâncenă între Bulgari și Sârbi. — Grecii și Sârbi au întocmit planul de campanie. — Bulgaria a cerut Turciei sprijin sau neutralitate. — Turcia și conflictul între aliați. — Noui măsuri militare în Rusia. — Lupte între Malisori și Muntenegreni.

Arad, 10 Iunie n.

Contrar tuturor știrilor oficiale, relațiile dintre aliații balcanici sunt mai încordate decât se crede în realitate. Războiul, pe care Europa voește să-l înlăture — nu va putea fi înlăturat. Semnele antemergătoare ale acestui războiu s'au și arătat în ciocnirile ce au avut loc în diferitele puncte de pe frontieră și — conform cu tradiția războiului — s'au luat și prizonieri de război! Sprijiniți pe tratatul

Dr. BALÁZS EMIL
institut pentru consultațiuni medicale,
TIMIȘOARA-centru Palatul Dauerbach.

Operează și vindecă boli de piele și sexuale cu razele Röntgen
Operarea polipilor și a altor formațiuni cu aceleași raze. Electroliză.
Metode electrice de vindecare. Massage electrică. Vindecarea
bolilor de beșică prin electricitate. Consultațiuni pentru opere-
rare și boli de piele dela 8—9 ore a. m. și dela 2—5 p. m.
Celor din provinci cărora se recere îngrijire mai îndelungată le
stă la dispoziție camere confortate anume. (Ba 927—60)

de alianță, cu Serbia, Grecii s'au dat la un adevărat războiu — în care numărul morților și răniților egalează pe acela pe care l-au avut în războiul cu Turcii, iar Bulgarii au înscris în dicționarul războiului un nou soi de prizonieri, prizonierii aliați!

Grecii și Sârbii, pentru a întârzia un războiu, pe care nu-l pot înlătura, s'au încercat să amâne semnarea tratatului de pace. Și fiindcă n'au reușit paralel cu semnarea tratatului de pace, au făcut preparative de războiu, îngrămădind trupele la frontiera bulgară.

Bulgaria a răspuns luând măsuri analoage. În Sofia se crede că războiul este inevitabil. De altfel în Sofia, Grecii nici nu sunt considerați ca niște adversari serioși.

Cu Sârbii lucrurile se schimbă. Acești adversari sunt mai periculoși decât Grecii. Bulgarii știu aceasta de aceea se pregătesc.

În Bulgaria se fac mari pregătiri: mici și mari se înarmează pentru o luptă pe viață și pe moarte.

Se afirmă că ministrul Rusiei la Sofia, Necludof ar fi declarat următoarele:

— *Pace și alianță între statele balcanice nu poate exista decât dacă unul din statele balcanice ar avea supremația asupra celorlalte, și această supremație o poate căpăta Bulgaria, numai în urma unui războiu cu aliații de ieri, din care ar eși învingătoare.*

Un nou războiu, deci, pare a fi singura soluție pentru a se statornici pacea în peninsula balcanică.

România față de un nou război balcanic.

Petersburg. — „Petersburger Zeitung” scrie că din cauza neînțelegerilor în chestia împărțirii prăzei turcești, un nou război balcanic amenință să izbucnească. Aitudinea României va fi în caz de război de o importanță hotărâtoare. Dacă se va ajunge la o ciocnire între Bulgaria, Serbia și Grecia, armata României va fi un factor puternic care va putea decide victoria pentru unul sau cellalt din combatanți. Numai în parte, mulțumită votului conferinței din Petersburg, România poate să capete compensațiuni și mai însemnate dându-se de partea adversarilor Bulgariei.

Situația politică face însă nesigură o astfel de procedură a guvernului român, care a știut să-și păstreze calmul în tot timpul crizei balcanice.

Dacă chestia Silistreii e rezolvată nu este însă terminată participarea României la lichidarea chestiei balcanice.

București. — Un număr de 120 vagoane a adus alaltăieri ultimul transport de puști și cartușe comandate de ministerul de război.

Pe seama ministerului de război s'a deschis un credit de 15 milioane lei.

Această sumă va fi întrebuințată după cum urmează:

7 milioane pentru vasele militare și armamentul marinei;

8 milioane pentru munițiile și armamentul armatei de uscat.

România de partea Serbiei.

București. — D. I. Brătianu a predat M. Sale regelui Carol memorandumul partidului liberal în care se spune, că în cazul unui războiu sârbo-bulgar, România să dea sprijin Serbiei, deoarece nu se poate suferi în tăcere o mărire teritorială a Bulgariei.

Londra. — După o știre din sursă competentă din București se asigură că în cazul unui războiu sârbo-bulgar România va fi de partea Serbiei.

Războiul între aliați e iminent.

Sofia. — Raporturile între Serbia și Bulgaria sunt extrem de încordate. Plecarea rapidă a lui Spalajković din Sofia a pricinuit mare neliniște. Consulul sârb a părăsit Sofia cu întreaga familie și cu întreg personalul consulatului. Răspunsul Bulgariei, care-l va trimite azi, la nota Serbiei va fi negativ în modul cel mai categoric. Orașul Sofia are aspectul unui lagăr de războiu. A fost proclamată starea de asediu.

Serbia e gata de război.

Belgrad. — În cazul când Bulgaria va refuza categoric revizuirea tratatului de alianță, Serbia fără amânare va anexa teritoriile cucerite din Mcedonia.

Belgrad. — Ieri Putnic, șeful statului major sârb cu un tren special s'a întors dela cartierul gen. sârb la Belgrad. El s'a prezintat la consiliul de miniștri, care s'a ținut la palatul regal sub președinția regelui. Ministrul de războiu a raportat despre starea armatei și a declarat, că Serbia e pe deplin pregătită pentru războiu.

Luptă crâncenă între Bulgari și Sârbi.

Belgrad. — La Makres a avut loc o luptă crâncenă între trupe bulgare și sârbești. Multe sute de Sârbi au fost răniți și morți. Bulgarii încă au avut numeroși morți și răniți.

Grecii și Sârbii au întocmit planul de campanie.

Constantinopol. — Se afirmă în locuri bine informate, că statele-majore ale Serbiei și Greciei ar fi alcătuit în întregime planurile campaniei contra Bulgariei. Grecii și Sârbii vor lucra împreună pe linia Kumanova-Ghevgheli și Pangaion. Trupele sârbești vor forma centrul și aripa stângă, în vreme ce Grecii vor rămâne pe aripa dreaptă care va fi protejată de flotă.

Bulgaria a cerut Turciei sprijin sau neutralitate.

Constantinopol. — Ziarul „Neologos” crede a ști că Bulgaria ar fi făcut propuneri hotărâte și pozitive Turciei pentru a obține sprijinul sau cel puțin neutralitatea acesteia în caz de războiu cu aliații.

Turcia și conflictul între aliați.

Köln. — Ziarul „Kölnische Zeitung” află din Constantinopol că Poarta și cercurile conducătoare nu cred într-o rezolvare pașnică a conflictului între aliați. De aceea se cercetează eventualitățile ce pot aduce ciocnirile dintre aliați pentru Turcia. Se observă că între reprezentanții acelor puteri, cari în timpul războiului au apărut interesele Bulgariei și Greciei, au loc acum dese convorbiri cu unele persoane din cercurile conducătoare.

Se mai asigură că Poarta și guvernul român sunt în tratative pentru o acțiune comună în cazul unui eventual războiu între aliați.

Constantinopol. — Între ofițerii armatei dela Ceatalgea domnește un spirit foarte războinic și foarte probabil că în cazul unui războiu fratricid între aliații balcanici, armata turcească nu ar putea fi reținută să nu atace trupele bulgare.

Nouă măsuri militare în Rusia.

Petersburg. — Comisiunea bugetară a aprobat creditele pentru fortificarea districtului Revel și Perkala, construirea de porturi și utilagiul teatrelor de operațiuni militare. S'a aprobat creditele pentru organizarea unei stațiuni de aviațiune cum și utilagiul șantierelor statului.

Lupte între Malisori și Muntenegrenii.

Scutari. — În împrejurimile orașului zilnic se dau lupte între Malisori și Muntenegrenii. În

lupta dela 30 Maiu n. au căzut foarte mulți de ambele părți. Șefii triburilor albaneze au declarat că dacă până la 10 Iunie n. Muntenegrenii nu vor evacua întreg teritoriul albanez atunci vor porni cu armele contra Muntenegrenilor.

Scutari. — Decicu, șeful Malisorilor a plecat la 2 Iunie n. cu o trupă bine armată la Medua și a invitat pe Muntenegrenii să părăsească orașul, deoarece orașul și împrejurimile au fost încorporate la Albania. După lungi parlamentări s'a stabilit că Muntenegrenii să-și mențină oficiul telegrafic, iar Malisorii să ocupe oficiul vamal și cazarmile. Acum întreg litoralul dela Valona până la Medua se află în mâinile Albanezilor.

Criza din Ungaria.

Arad, 10 Iunie.

După cum ni se anunță din Viena contele Tisza a sosit acolo azi dimineață la orele 8 fără un sfert. El s'a dus cu trăsura la hotelul „Sacher” unde a avut o întvedere cu ministrul Hazai care a durat aproape o oră întreagă. La orele 9, noul prim-ministru s'a dus la Schönbrunn și la amiază a fost primit în audiență specială de către M. Sa. Cu acest prilej prim-ministrul Tisza a prezentat M. Sale lista membrilor noului guvern.

Jurământul noului guvern.

Azi seara vor sosi la Viena toți membrii noului guvern, iar mâine înainte de amiază întreg guvernul va depune jurământul în fața M. Sale.

Noul guvern.

Noul guvern se compune în modul următor:

Prim-ministru: contele Ștefan Tisza.

Ministru de interne: Ioan Sándor.

„ „ „ justiție: Balogh Jenő.

„ „ „ comerț: Ladislau Beöthy.

„ „ „ culte și instrucțiune: Jankovich

Béla.

Ministru de agricultură: Emeric Ghillány.

„ „ „ honvezi: Samuil Hazai.

„ „ „ a latere: Bar. Ștefan Burián.

Ministerul croat deocamdată îl va conduce: contele Ștefan Tisza.

În șirul secretarilor de stat din ministere, trecând în noul cabinet cea mai mare parte a ministrilor din cabinetul lui Lukács, — probabil nu se va face schimbări de persoane. Până acum se anunță cu siguranță că numai secretarul de stat din ministerul de interne, Emeric Jakabffy își va părăsi postul, fără a se ști însă cine îi va fi urmașul. Cu atât mai mult se speră a se face schimbări esențiale în șirul prefecților de comitate.

Prezentarea noului guvern în camerele legiuitoare.

Mâine, Miercuri la ora 1 după amiază camera va ține ședință în care se va alege însă numai membrii comisiei de incompatibilitate în afacerea Lukács-Mayer, ivită în legătură cu cumpărarea casei lui Lukács din Zlatna.

Membrii noului guvern se vor prezenta camerei numai în ședința de Joi înainte de amiază la orele 11.

Tot Joi, după amiază la orele 5 va ține ședință și camera magnaților pentru care ședință al doilea punct din programul de zi e prezentarea noului guvern.

Se anunță că partidele opoziționiste maghiare se pregătesc a se prezenta demonstrativ la ședința de Joi a camerei și desigur scandalurile iarăș nu vor rămâne.

Primesc totfelul de blănării și haine de iarnă spre păstrare peste vară cu garanță și asigurare contra moliilor. Prețuri foarte moderate.

Kovács Géza,

blănar Ko 1018

ARAD, str. Forray. (Palatul cont. Hunyadi).

Din partea prezidenției camerei se fac deosemena mari pregătiri pentru ședința de Joi, pentru ca eventual să nu se mai repetească scenele din 4 Iunie, anul trecut.

Programul de muncă al noului cabinet.

Noul prim-ministru a declarat că intențiunea lui e să restabilească activitatea normală și liniștită a parlamentului. Încă ieri s'au întrunit membrii noului guvern la locuința ministrului *Balogh* și cu acest prilej contele *Tisza* a făcut cunoscut în linii generale programul de muncă luat în vedere de el. Noul consiliu de miniștri se va ocupa în special cu programul de muncă numai după întoarcerea lor din Viena.

După unele informații, înainte de vacanța de vară nu vor fi prezentate camerei noi proiecte de legi, ci în ședințele ce se vor mai ține se vor rezolvi numai proiectele de legi prezentate deja camerei de guvernul anterior. Camera va fi apoi ajurnată până la toamnă.

În cursul verii se vor elabora: *proiectul referitor la arondarea circumscripțiilor electorale și un alt proiect special, care va cuprinde toate dispozițiile necesare pentru intrarea în vigoare a noii legi electorale.*

Tot în cursul verii se va elabora și proiectul referitor la *reforma administrației*. În ce măsură se va statifica administrația, aceasta nu se știe încă hotărât, ci se va stabili numai mai târziu.

Se afirmă că *Tisza* mai are în vedere și *revizuirea legii de presă*, regularea relațiilor economice cu statele balcanice și *rezolvirea problemei de naționalități (?)*

INFORMAȚIUNI

Arad, 10 Iunie n. 1913.

Pierre Loti.

Madame Chrysanthème.

(Fragment).

Pe mare, câtră două ore dimineața, într-o noapte calmă, sub un cer plin de stele.

Jves ședea pe pasarelă aproape de mine și vorbeam despre țara absolut nouă pentru noi amândoi, unde ne conducea de astă dată întâmplarea destinului. A doua zi trebuia să acostăm, și această așteptare ne delecta și ne silea să ne făurim miș de planuri.

Cum voiu ajunge, zisei eu, am să mă 'nsor...

Ah! zise Jves cu aerul distras al unui om pe care nu-l surprinde nimica.

Da... cu o femeie mică, cu pielea galbenă, cu părul negru și cu ochii de piscă. — Am să-mi aleg una frumoasă. — N'are să fie cu mult mai înaltă decât o păpușe. — Tu vei avea locuința la noi. — Aceasta se va întâmpla într-o casă de hârtie, la umbră, în mijlocul unei grădini inverzite. — Vreau ca totul jur împrejur să fie înflorit, să locuim în mijlocul florilor și 'n fiecă dimineață să ni se umple locuința cu buchete, cu buchete ca și cari tu n'ai văzut niciodată...

Jves părea acum să câștige interes pentru aceste planuri de căsnicie. M'ascultase și altădată cu atâta încredere, când îi manifestasem intenția mea de-a face un vot temporal călugărilor din această țară, sau de a lua în căsătorie pe-o oarecare regină a insulelor și de-a mă închide cu ea în mijlocul unui lac fermecat, într-o casă de nefrit.

Acest plan de existență pe care îl povesteam s'a păstrat bine în capul meu. Din plictiseală și din singurătate am ajuns încetul cu încetul a-mi imagina și a dorii această căsătorie. — Și apoi cât era de atrăgător, mai cu seamă de-a vieții puțin la țară, într'un colț umbros, printre arbori și flori, după aceste luni din traiul nostru, ce le-am pierdut la Pescadore, acele insule fierbinți și sinistre, fără verdeată, fără păduri, ce miroseau a China și a moarte.

Făcusem mult drum în latitudine, după ce vaporul nostru ieșise din acest cuptor chinezesc, iar constelațiile cerului nostru, se schimbă repede. Crucea de sud dispăruse dimpreună cu celelalte stele de miazăzi, iar ursa mare se ridicase câtră zenit și se afla de astădată aproape la aceeași înălțime ca și pe cerul Franței. Aerul mai proaspăt pe care-l inspiram în noaptea aceea ne odihnea, ne reînvia într'un mod delicios și ne aducea

aminte de nopțile noastre de veghe, de altădată, vara, pe țărmurile bretoni...

Și la ce distanță ne aflam acum de aceste ținuturi cunoscute, la ce distanță îngrozitoare!... (a. r.)

La fondul ziaristilor rom. din Ungaria au mai intrat următoarele contribuții:

N. N. 100 cor., A. G. Maior 10 cor., Al. Precup 10 cor., Dr. Ioan Chișiu 10 cor., Moisi Pacotesii 1 cor., O. Ghiță 1 cor., P. Nicolaescu 1 cor., N. N. 1 cor., N. N. 10 cor., Onciu 2 cor., Mircea I. Pop 2 cor., Ion Cifrea 2 cor., Gheorghe Omicron 20 cor., N. N. 2 cor., P. P. 1 cor., N. N. 2 cor., N. N. 2 cor., N. N. 2 cor., Dr. Gheorghe Negoescu 5 cor., Gheorghe Târția 10 cor., N. N. 3 cor., G. Achim 3 cor., Inomia popii 5 cor., Dr. Emil Cusa 2 cor., Ghenadie Bogoeviciu 10 cor., Ioan Poruțiu 8 cor. total: 225 cor.

O inițiativă laudabilă. Dr. Nicodim Cristea, președintele Agenturii tinerimei universitare din Cluj, ne comunică în numele comitetului acestei agenturi, următoarea știre îmbucurătoare:

Nu demult am înființat un „Fond al licențiatilor noștri” la care contribuie mai ales în amințirea promoției de Doctor — toți licențiatii noștri, resp. absolvenții de universitate. Fondul va servi scopurile culturale ale tinerimei. Donatorii se induc în Albumul de aur destinat acestui scop. Fondul se administrează cât se poate de bine. Pentru a îndemna pe cât mai mulți să-și dea obolul la alimentarea acestui fond cu o menire atât de frumoasă, Tinerimea a decis să anunțe comitetului resp. președintelui Agenturii promoțiile și să roage totodată ziarile noastre ca să publice numai promoțiile anunțate de noi, prin ceea ce credem, că toți își vor ținea de datorință să doneze ceva pe seama fondului susnumit.

Ne bucurăm și noi de străduințele nobile ale acestei harnice tinerimi universitare.

O propunere originală. E interesant felul cuminte și așezat, în care judecă țărani noștri cetitori de ziare unele chestii de interes general — și mai ales pentru noi Români — văzute bineînțeles prin prizma judecății lor sincere, lipsită de combinațiile meșteșugite ale diplomației. Astfel un cetitor al nostru, țaran, ține să ne comunice următoarea soluție pe care el a aflat-o de bună pentru aplanarea definitivă a litigiului româno-bulgar, și pe care o publicăm de dragul interesului, ce vedem că-l poartă țărani noștri chestiunilor de ordin general românece:

Bulgaria să lase României linia Rușciuc-Sumla-Varna; iar aceasta să ajute primei să anexeze Macedonia. Români din Macedonia să treacă în Dobrogea, iar Bulgarii de aici în Macedonia, răscumpărând moșiile lor respectivele state”.

Prostie ungrească. În numărul cel mai recent al lui „Tolnai Világlapja” cetitorii unguri și lumea cafenelelor a putut să se amuzeze de cele 8 chipuri de femei de rasa neagră, galbină, recrutate din țara Sudanului și din insulele australiene. Intre aceste chipuri slute, din sinul triburilor sălbatice și prezentate de „Tolnai Világlapja” ca curiozități pentru rasa albă a europenilor e și o — *român nă*, o românecă! Și încă ce românecă! Cu o față buhăiată, bădărană, fără nici o expresie de finețe; un conglomerat în care a fost îngământ tot ce au găsit mai grotesc și mai stupid invențiilor noștri unguri, geniali creatori dela „Tolnai Világlapja”. — Ei, cetitorule, din ce trib va fi făcând parte *român nă*-ul ăsta, pe care continent va fi locuind, care i-o fi felul vieții?...

Contele Zeppelin își face primul drum peste graniță cu balonul său. În sfârșit contele Zeppelin, inventatorul balonului dirigiabil, a intrat în rândul aviatorilor mondiali: i-a succes să facă un drum mai lung fără accidente, de cari de altcun a avut așa de des parte — și să treacă prin văzduh granița patriei sale. Astfel, luni dimineața la orele 5 și jumătate a plecat din Baden-Baden și la o oră și ceva a ajuns la Viena implinindu-și astfel promisiunea dată în Ischl Maj. Sale monarhului austro-ungar, că îi va face în Viena o vizită prin văzduh. Cu Zeppelin au plecat și tânărul contele Zeppelin, nepotul aviatorului, apoi căpitanii Dr. Eckener și Gluth, pe când în nacela dindărăpt era personalul de

serviciu al balonului. La sosirea în Viena Zeppelin a trecut cu balonul deasupra palatului imperial din Schönbrunn, din al cărui balcon privea plin de interes împăratul nostru, și a făcut deasupra palatului mai multe virajuri frumoase, lăsându-se în sbor până la zece metri înălțime dela pământ ca semn de adâncă reverință față de M. Sa, apoi a aterizat pe aerodromul dela Aspern.

Contele Zeppelin a fost apoi invitat de Maj. Sa la palatul imperial, unde a fost primit cu mari onoruri.

Azi dimineața la orele 2 și jumătate Zeppelin împreună cu întreg personalul și-a reluat drumul aerian spre Germania, însoțit de felicitările entusiaste ale Vienezilor.

Și totuși îți vine să plângi de năcaz, când te gândești ce ar fi putut face Vlaicu al nostru cu atâtea baloane sistem Zeppelin, dintre cari singurul acest din urmă a putut fi întrebuințat cu succes la o călătorie mai lungă.

Jertfe ale aviației. În Vinerea trecută s'au urcat într'un biplan două persoane, încercatul aviator Bernard și dna Rosa Amicel, luându-și sborul de pe câmpul de aviație de lângă Versailles. În urcare biplanul plecându-se într-o parte prea mult a inspirat atâtea frică doamnei R. Amicel încât ea a prins ambele cărme în mână fiind biplanul fără voie să se prăvălească la pământ. Bernard și dna Rosa Amicel au fost internați într'un spital unde-și dădură însă viața din cauza bătăilor vehemente de inimă.

Filmul Războiului pentru Independență la Orăștie. Filmul Războiului pentru Neatârănare, care a avut la Români de prin toate orașele noastre din Ardeal și Ungaria: ca Arad, Blaj, Brașov etc., un succes foarte mare, se va reprezenta cu ocaziunea sărbătorilor Sf. Rusalii, în Orăștie. Ne bucurăm, că li-se dă ocazie și Românilor din Orăștie să vază eternizarea faptelor vitejești ale eroicilor soldați români din 1877 — 1878 și a genialului lor căpitan.

Îndemnăm cu toată stăruința pe toți Români din Orăștie și jur — și mai ales pe țărani — să grăbească cu toții spre a vedea desfășurarea luptelor sângeroase, ale fraților noștri din Tara liberă, mulțămită căroră și-au câștigat neatârănarea și au făurit o coroană de oțel pentru viteazul lor Domn.

Filmul se va reprezenta pentru întâia și ultima oară în ziua întâi și a doua de Rusalii în sala cea mare a hotelului „Coroana” din Orăștie. Scenele din război sunt executate de armata română și de cei mai buni artiști ai teatrului național din București. Întreg filmul se compune din 16 părți, întâmplări din vremea războiului, anume: 1. Pe timpul de pace. 2. Tara în primejdie. 3. La Calafat. 4. Tabăra ostășească dela Poiana. 5. Trecerea Dunării. 6. Bătălia. 7. Osman pașa la Plevna. 8. Cartierul general dela Poradin. 9. Reduta Grivița Nr. 1 și Nr. 2. 10. Lupta dela Grivița. 11. Valea Plângerii. 12. În Tară. 13. În jurul Plevnei. 14. Căderea Plevnei. 15. Oponezul. 16. Încheierea.

În decursul desfășurării icoanelor vii, va cânta muzica militară a regimentului de infanterie 64.

Reprezentările se vor ținea după amiazi și seara la 7 și jum. ore și se plătește preț de intrare: Loja 8 cor. Locul I: 1 cor. 50 fil. Locul II: 1 cor. Galeria: 60 fileri.

Bilete se vând înainte în florăria Müller din piața Orăștiei și în ziua reprezentărilor la casa. Tot aci se află de vânzare cu câte 20 fileri bucata, cârticele cu povestea războiului.

Programul serbării de revedere la Iași, în ziua de 9 Iunie v. 1913 a foștilor elevi din seriile de baccalaureat 1866/67—1878/79 a fostului institut-academic din Iași. 1. Dimineața un parastas la mitropolia din Iași, pe care vom ruga și am toată nădejdea că-l va oficia I. P. S. mitropolitul Moldovei și Sucevei, pentru sufletele adormiților profesori, fondatori ai institutului, astăzi morți I. Melik, Dr. I. Ciurea, Chinezu, P. Paicu, a def. profesori G. Erbiceanu, D. Brânză, Gr. Cobăleanu și I. Vârgolici, cât și a def. camarazi la care sunt invitați a lua parte: a) Familiile defuncților profesori și camarazi. b) Toți foștii elevi ai institutului. c) D. rector

impună cu dnii profesori ai universității de Iași, din cari cei mai mulți au fost elevi sau colegi ai profesorilor noștri defuncți, ca și a celor în viață. d) Școlile din Iași.

2. Fotografierea la mitropolie a întregii asistențe după terminarea serviciului divin al parastasului. Cu aceasta, ca și după îndeplinirea completă a acestui program ce propun pentru această serbare, s'ar da un caracter deosebit și impunător acestei serbări, care va fi desigur cea mai grandioasă și mai exemplară pentru școlari, din câte s'au făcut până azi, în mod restrâns și intim; îndeplinindu-ne astfel cu toții, o cât mai pioasă datorie de recunoștință pentru memoria defuncților noștri, învățători și educatori, precum și de necutare către foștii noștri camarazi, azi defuncți.

3. La ora 12 fotografierea noastră în corpore, cu iubii noștri profesori în viață. 4. La ora 1 banchetul, la care vor fi invitați a lua parte, pe lângă noi, foștii elevi ai serielor de bacalaureat, 1866—67, 1878—79: a) Iubiții noștri profesori în viață. b) D. rector al Universității din Iași, reprezentând Universitatea, ca și pe colegii dsale, profesorii universitari. c) Și spre a evidenția de ce mare folos, este ca între școală și biserică, să fie și în viitor ca și în trecut, o cât mai strânsă și trairnică legătură, ce dorește să dăinuiească de-a pururea între ele, sunt de părere a ruga pe I. P. Sa mitropolitul Moldovei ca să binevoiască a lua parte și a prezida această cină. 5. Seara vom petrece împreună, după alegerea ce o vom face în acea zi. 6. Se va face un album, cuprinzând: a) Istoricul institutului academic devenit în urmă institutele-unite, contopindu-se în 1879 cu fostul Liceu Nou din Iași, dela fondarea sa 1866 până la încetarea lui în 1907. b) Fotografia profesorilor fondatori ai Institutului Academic. c) Fotografiile profesorilor noștri azi în viață și a celor decedați. d) Fotografia localurilor institutului-academic din str. Sf. Haralambie în care s'a înființat școala la 1866 și cea din str. Muzelor unde a continuat până la 1907. e) Tablourile fiecărei serii de bacalaureat. f) Fotografia noastră cu foștii profesori, făcută cu ocazia acestei serbări, cât și în timpul banchetului. g) Scrisorile mele de convingere la această serbare adresate dlor profesori ca și camarazilor. h) Descrierea acestei serbări, precum și cuvântările cari se vor pronunța.

Această broșură tipărită cu multă îngrijire și pe hârtie velină, se va împărți atât fiecărui din domni profesori cât și camarazilor, precum se va dărui câte un exemplar tuturor școlilor secundare din țară și celor din țările surori subjugate, cu cari câtă să ținem în toate clipele vieții noastre și de rededeptare a simțămintelor alose, o cât mai strânsă unime culturală, a căror director o să dea pildă elevilor cât și elevelor, sfătuindu-i cel puțin de aci înainte, a păstra cât mai strâns legături de prietenie cu camarazii lor, cari urmează în mod firesc, să le rămână în viață, cei mai apropiați prieteni, ori care ar fi deosebirea între ei, pe scara socială, desigur însă atât cât fiecare din ei, va fi un om cinstit și muncitor. h) Numele elevilor ca și al bacalaureaților, produși de acest institut dela 1866 data înființării sale până la închiderea sa în 1907.

Cu aceasta albumul va deveni interesant nu numai pentru noi, cari sărbătorim acest trecut îndepărtat dar chiar și pentru toți foștii elevi ai institutului cari vor râvni desigur a și-l procura. i) Cu ocazia acestei serbări, cred că s'ar putea pune de fapt, bazele asociației foștilor elevi ai institutului, preconizată prin statutele propuse, votate și publicate în anuarul serbării de 10 ani, 1866—1877 a institutului academic, prin formarea unui fond, la care ar contribui afară de noi, toți foștii elevi ai institutului, la cari am apela. Acest fond care s'ar dona unei instituții culturale ce s'ar hotări va purta la 2 Iunie 1913 denumirea de „Donațiune foștilor elevi ai institutului academic institutele unite din Iași 1866”.

Se va bate o medalie comemorativă care se va împărți între profesori și colegi, cu ocazia acestei serbări pe care nădăjduim că vor căuta a și-o procura și ceilalți elevi ai institutului.

Aș dori ca acest banchet, să aibă loc de preferință, în vechiul local al institutului academic, ocu-

pat azi de școala secundară de fete „Oltea Doamna”, în chiar sala, care ne servea de sală de mâncare pe când eram prin 1875 în secția I superioară. Dșoara directoară, căreia i-am exprimat verbal această dorință, mi-a declarat ca fiind într'o zi de sărbătoare și în vederea frumoasei serbări amintire ce voim a face cu acest prilej, ne va pune cu plăcere această sală la dispoziție obținând însă, în prealabil autorizarea dlui ministru al cultelor, care am toată nădejdea că nu ne va refuza, ținând seamă de sentimentul delicat ce m'a îndemnat a prefera, pentru această sărbătorire, această sală plină de amintire din copilărie, ori cărei alteia, cât de luxoasă ne-am fi putut procura de sigur.

Această sală ne va reaminti, primul act de disciplină cât și de independență, pe care l'am făcut în Maiu 1875, când ne-am răsărit în contra profesorului nostru def. M. Eminescu, care a provocat ca măsură de rigoare din partea direcțiunii, încetarea cursurilor, răsărit pe care unii din noi au plătit-o chiar foarte scump.

În meniul banchetului aș fi de părere să figureze „papara” mâncare ce ni se servea adesea la dejun și care se prepara cu toate acestea atât de bine. *Buzău, 1913. Aprilie 25. Eugeniu E. Vincler.*

Cu ocazia serbărilor dela Vârșet s'au primit două telegrame de felicitare, una dela Români lugoieni, de următorul cuprins entuziast: „*Noul vostru Sion devină fortăreața neamului*”; a doua dela familia Dr. Nestor din Vișeu de sus, următoarele: „*Impărtășim din inimă bucuria izbânzii unui ideal, care nu de mult părea...* (îndescifrabil); *trăiască vârșetenii, trăiască P. S. părinte sufletesc Dr. Cristea*”.

Guvernul Lukács a luat dreptul de colportaj ziarului ung. „Az Est”. La începutul săptămânii trecute guvernul Lukács a interzis ziarului unguresc „Az Est” desfăcerea pe strade a numerele în întreaga țară. Motivul interzicerii se explică din cauza agresivității acestui ziar contra lui Lukács în timpul procesului Lukács—Désy. „Az Est” apărea în capitală îndată după amiază și răspânda în întreaga țară cele mai proaspete știri, îndeosebi în decursul războiului balcanic ajunsesse un enorm tiraj vânzându-se în fiecare oraș zeci de mii de exemplare. Impotriva ordinațiunii guvernului s'a ridicat un mare public unguresc, chiar primarul Budapestei Báczy a trimis un protest guvernului dar nu i s'a dat ascultare, primarul orașului Fiume însă simplu n'a executat ordinațiunea și ziarul se desface întocmai ca și înainte.

Cât privește ținuta lui „Az Est” față de Români, spunem că ziarul acesta „unguresc” geme de spirit semit, și ca atare n'are nici o rezervă în biciuirea și brutalizarea sentimentelor românești. Fără scrupul scriitorii dela această foaie servesc scribul unguresc cu cele mai fantastice și mai ireale scenării din viața oamenilor din țara asta, totul e senzație, totul e surpriză, — și numai năcăjitul nostru neam înzestrat cu mult bun simț nu poate da un material de surprize și senzații. Se poate inchipui cât de ridicol e efectul de scenă!

Impotriva duelurilor. Azi dimineață a avut loc la Viena în hotel Continental o adunare a „Ligei contra duelurilor”. A vorbit deputatul Zenker și Dr. Renner contra duelurilor, iar Dr. Neumann pentru. „Liga academică contra duelurilor” din Praga încă a avut doi reprezentanți la această adunare. Liga academică vieneză contra duelurilor pregătește un memoriu pe care îl va trimite rectorilor universităților și ministrului de justiție, cu scopul de a se sista acest obicei îmbătrânit al societății omenești.

Un club germano-francez în Berlin. În capitala imperiului german s'a înființat un club germano-francez, ai cărui membri sunt numeroși comersanți germani și comersanți francezi stabiliți acolo. Scopurile acestei instituții sunt ca relațiile economice dintre cele două țări să fie tot mai puternice și mai strâns legate, să do-

molească asperitățile politice dintre cele două națiuni dușmane. — Comersanții grupați aci își vor pune toată influința pentruca la Berlin să se înființeze o cameră de comerț franceză, iar la Paris o cameră de comerț germană.

Cum a ajuns actrița Georgette Leblanc soția lui Maeterlinck. Un colaborator al ziarului francez „Gil Blas” povestește cum a ajuns Georgette Leblanc, soția poetului „Monna Vannei.”

„Am cetit într'o zi una din cărțile lui”, zise Georgette Leblanc, „și când am isprăvit-o mi-am zis mie însumi: Autorul acestei cărți trebuie să devină soțul tău! Scurt și convingător! Eu nu-l cunoșteam și mi s'a spus că ar fi bătrân, iar eu am crezut. Nu puțin am fost surprinsă, când l'am văzut pentru întâi dată. El bătrân! Era tânăr și plin de viață. Am scos un țipet de bucurie și m'am repezit spre el. Am fost în seara ceea nici mai mult, nici mai puțin, decât o mică țigresă. Purtam o haină foarte elegantă în schimb însă numai un juvaer: un diamant pe frunte între sprâncene. Inima-mi era agitată, ochii îmi ardeau, obrajii îmi erau învăpăiați ca de friguri. Fără mult încunjur i-am spus: Tu ești bărbatul meu, tu ești al meu, ținându-i strâns mâinile. Îndrăzneala și nerușinarea mea l'a surprins. Îmi adresă câteva întrebări despre trecutul meu, la cari i-am răspuns liber și pe față, mărturisind adevărul. Apoi i-am spus că n' am trăiesc două ființe: Una, care este devotată cu trup cu suflet teatrului, dorind petreceri, distracții, căreia viața externă îi este indiferentă, iar cealaltă, care poate avea valoarea unui adevărat tip de soție, credincioasă, răbdătoare, devotată și statornică. Ambele ființe — continuai eu — mi-au procurat momente de bucurie, ceasuri de fericire; însă aș prefera partea a doua ca să devin femeia ce-am fost când mă gândeam după miezul nopții, că cum i-aș putea da existenței și vieții mele o țință. Maeterlinck mă ascultă cu atențiune pândind ca o pasăre. El îmi răspunse apoi că acest caz al meu, era foarte interesant și nou. Te rog pentru un termen scurt — zisei eu repede — sper că atunci îți voi inspira încredere. Și aceasta mi-a și succes.”

Ori și cum aceasta a fost o petire neobișnuită și nu se poate afirma, că a avut un caracter prea feminin.

Premiera unei noi piese a lui d'Anunzio. D'Anunzio s'a mâniat pe Italia și acum scrie în limba franceză. La marele Theatre Châtelet va avea loc în zilele aceste premiera unei noi drame a lui d'Anunzio scrisă în limba franceză. Pentru muzica de scenă e angajat Ildebrando Pizzetti di Parma, care a compus și corul pentru faimoasa: „La Nave.”

Ziarele italiene și franceze vorbesc bine despre noua operă a gălăgiosului dramaturg. Piesa e intitulată „Pizarella” sau „moartea parfumată.”

Lupte împotriva unor jocuri. Mai mulți profesori de dans din Berlin au intervenit la căpitănelul poliției ca să oprească unele dansuri absurde în urma caracterului lor de frivolitate și picanterie. Se vestește că profesorii vor fi ascultați, îndată ce se vor studia jocurile acelea exaltate, ce într'adevăr nu au nici un sens să mai fie profesate de o societate omenească.

Grecii și Aromânii. Cetim în „Adevărul”: Numeroase familii aromânești de prin locurile cucerite de Greci, au sosit la București. Oamenii aceștia cari au scăpat cu fuga părăsindu-și casele și tot avutul lor, povestesc fapte oribile. Antartii pradă și jefuiesc totul. Prin teroare și omor vor să nimicească tot ce este aromănesc. Au închis școlile și bisericile. Într'un singur sat, povestește un român dela Perivoli, au ucis antartii 90 de femei. Cei cari au scăpat cu viață, datoresc scăpării lor ajutorului ce le-au dat 300 de soldați turci. Cu armata lui Djavid pașa au venit prin Macedonia, până ce

Ka 121

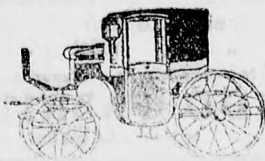
Telefon Nr. 467.

Kardos Gyula,

cea mai mare fabrică de trăsuri sudungară.

Temesvár-Gyárvaros,

Háromkirály-ut 14. sz. (Casa proprie).

Mare magazin de trăsuri noi și folosite.

Pregătesc lucruri de fierar, rotar, selar, de lustrat și orice reparări de brânșă aceasta, cu prețurile cele mai moderate — Prețurent gratis și franco. — Tot aici se pot căpăta *obnibuse* pentru 6 persoane, *cară funebre*, felurite căruțe »landaner« cu prețuri moderate.

au scăpat de Greci. Refugiați la început în munti au văzut murindu-le de frig copiii plâpânzi. Și ce mizerie, și ce foamete. Însă armata turcă nu găsea ce să mănânce. Soldații smulgeau iarba și cu iarba se hrăneau.

Aromânii aceștia spun că nu se poate compara purtarea Bulgarilor și chiar a Sârbilor cu sălbăticia Grecilor. Aceștia sunt hotărâți să nimicească poporul aromân. Pentru ei toți locuitorii trebuie să fie Greci să se incline în bisericile grecești și să vorbească numai grecește.

— Cum să ne lăsăm noi limba noastră, spune unul dintre fugari. Ce să facem cu copiii noștri cari știu că sunt Aromâni?

Ei nu văd scăparea decât în alipirea părților locuite de ei la Albania. Dacă sunt lăsați sub stăpânirea grecească spun că nu se mai întorc acasă, fiindcă știu că îi așteaptă moartea.

Este inexplicabilă această barbară purtare a Grecilor, cari știu că frații lor se bucură aici, în România, de cea mai mare libertate, de toate drepturile și de toate onorurile.

x Prăvălie de modă „CHIC” pentru bărbați. Arad, bulev. Andrassy Nr. 15. Mare asortiment de cele mai elegante albituri, cravate, pălării și tot felul de articoli în această bransă, cu prețuri foarte ieftine.
(Nr. 1058 — 20)

ORONIOA SOCIALA

„Clubul român” din Viena invită la serbarea împreună cu concert și teatru ce va aranja întru comemorarea aniversării X dela înființarea sa Sâmbătă, 14 Iunie n. 1913 în sala restaurantului V. Schlossgasse 5. Inceputul la ora 8^{1/2} seara. Oaspeți în port național românesc sunt bucuroși văzuți. Prețul biletelor: cor. 1.50 de persoană; cor. 4 de familie. Din venitul curat se va înființa un fond pentru susținerea unui local potrivit, cu sală de lectură și bibliotecă pe seama meseriașilor români din Viena. În vederea scopului cultural, suprasolviri și contribuiri benevole se primesc cu mulțumită, la biroul Clubului (III/4, Hohlweggasse 7). Pentru comitet: Prof. C. Nedelcu, G. Vitenou, tipograf. G. Teleaga, practicant pe lângă tribunalul i. r.

Comitetul parohial din Ceica-română va aranja în 2/15 Iunie (întâia zi de Rusalii) cu ocazia sfințirii bisericii de acolo prin P. S. Sa episcopul I. I. Papp, un concert în ospătăria dlui P. Ilineanț sub conducerea d. inv. Ion Raț, la care concert invită cu onoare on. public românesc.

Prețul de intrare: Locul I: 2 cor., locul II: 1 c. 50 fl., locul III: de stt 1 cor.

Venitul curat e destinat spre înfrumșetarea bisericii locale.

Redactor responsabil: Constantin Savu.

Ochiuri de găină, bătătură, întărituri, nițeluri, dispar în timp de 48 ore dacă folosești »CANNABIN«.

1 sticlă 1.40 cor.
3 sticle, porto plătit 3.—

Se capătă la farmacia:

Dr. FLESCHE E., Győr, XIII.

la 997

I CUTIE

(Pi 301—100)

cu 200 hârtii de scrisori, de pânză, și plicuri cu căptușeală de hârtie satinată

3 COROAONE

De vânzare la librăria și papetăria

PICHLER SANDOR

ARAD, piața Szabadság nr. 1.

Caut un candidat de avocat cu praxă.

Intrare în 1 Iulie a. c.

Dr. Ioan Pop, adv.
Alba-Iulia.

Po 1183

Intreprindere mare din Brăila (România)

caută un corespondent sau corespondentă

care să cunoască limbile ungară, română și eventual germană. Ofertele cu referințe și pretențiuni se vor adresa sub „Antrepriză Brăila” la administrația z arului. Ma 1181

Caut

un candidat de avocat

cu praxă bună, cu aplicare momentană.

Cohalm (Kóhalom).

Dr. George Drimba,
advocat.

(Di 1170)

„CRIȘANA” institut de credit și economii societate pe acții în Brad.

CONCURS

Pentru ocuparea unui post de practicant la centrala institutului „CRIȘANA” din Brad, se publică concurs cu termen până la 18 Iunie st. n. a. c.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt:

a) salariu Cor. 1200.—

b) 15 % adaus de scumpete după salariu.

c) tantiemă statutară (circa Cor. 220.—).

Dela reflectanți se cere ca să documenteze că au absolvat o școală superioară de comerț cu examen de maturitate, că posedă în afară de limba română, limba maghiară eventual și cea germană, în scris și vorbit și că au și praxă de bancă.

Dela recurenți se mai cere, ca pe lângă atestatele în original sau copie legalizată, să mai prezinte și un atestat medical, prin care să se constate că sunt pe deplin sănătoși.

Postul e a se ocupa necondiționat la 5 Iulie st. n. a. c. (Ci 1176)

Direcțiunea

Beutură excelentă și cu gust bun, care produce sânge. — Recomandată de medici contra boalei de anemie, lipsă de sânge, nervositate, reconvalescență.

Influințează producerea sângelui, întărind muschii și nervii, dă apetit fără a avea ceva urmări neplăcute asupra stomacului sau la dinți.

Prețul unei sticle mari . . . Cor. 3.50

” ” ” mici . . . ” 2.—

Se capătă în toate apotecele. — Depozitul principal la:

GUIDO FABRITIUS,

Fa 1047 apotecar în Sibiu.

Licitațiune minuendă.

La licitațiunea fixată pe ziua de 26 Mai (8 Iunie) 1913 neprezentându-se reflectanți cari să ofere garanța cerută în condițiunile de licitațiune, de nou se publică licitațiune minuendă pentru darea în întreprindere a lucrărilor de renovare a sfintei biserici și îngrădirea intravilanului dela biserica din Capolnaș cu gard de grilagi, care se va ține în școala confesională din Capolnaș la 4/17 Iunie 1913 la 9 ore a. m.

1. Prețul de exclamare pentru renovarea bisericii este 11.810 cor. și 88 fileri; iar pentru îngrădire 3352 cor. și 62 fil.

2. Reflectanții au să depună înainte de începerea licitațiunii în bani gata, ori în hârtii de valoare acceptabile 10% din prețul de strigare.

3. Planul și preliminarul precum și condițiunile de licitare se pot vedea la oficiul parohial. Să notifice, că în condițiunile de licitare se cere garanța de 5 ani pentru calitatea lucrărilor.

4. Pentru participare la licitațiune sau pentru vederea celor de sub punctul 3 reflectanții nu pot să-și formeze nici un drept de ziarnă și spese de călătorie.

5. Comitetul își rezervă dreptul de a da întreprindere lucrările aceluia reflectant în care va avea mai multă încredere — fără privire la rezultatul licitațiunii. Co 1185

Capolnaș, din ședința comitetului parohial ținută la 26 Mai (8 Iunie) 1913.

Ioan Micu m. p. Antoniu Moldovan m. p.
v. preș. com. par. not. com. par.

Licitațiune minuendă.

În temeiul ordinului Vener. Consistor diecezan ort. rom. din Arad Nr. 3102/1913 și Nr. 3130/1913 se publică licitațiune minuendă pentru darea în întreprindere a lucrărilor relativ la edificarea șor două sale de învățământ și renovarea alor două locuințe învățătoresci din Nagykomlós (B. Comloș) care se va ține Duminecă în 9/22 Iunie a. c. la orele 10 a. m. în școala de băieți din loc.

Prețul de exclamare pentru edificarea șoarelor de învățământ e 10.498 cor. 48 fil. iar pentru renovarea locuințelor învățătoresci e 3486 cor. 60 fil.

Reflectanții au să depună înainte de începerea licitațiunii în bani gata, ori în hârtii de valoare acceptabile 5 %-te din prețul de exclamare.

Planul și preliminarul, precum și condițiunile de licitare se pot vedea la oficiul parohial din loc.

Pentru participarea la licitațiune sau pentru vederea planului și preliminarului de spese, — reflectanții nu pot să-și formeze nici un drept de ziarnă și spese de călătorie.

Comitetul parohial își susține dreptul de a da în întreprindere lucrările suspomenite, aceluia reflectant, în care va avea mai multă încredere, fără privire la rezultatul licitațiunii.

Nagykomlós, (B. Comloș) din ședința comitetului parohial ținută la 26 Maiu — 8 Iunie 1913.

Ștefan Radu Nicolae Popovici
președinte. notar.

În conțelegere cu Mihai Păcățian protoprezbiter cand. of. parohial. (E 1184)

AVIZ!

Am onoare a aduce la cunoștința On. public român din Reșița, jur și din alte părți, că am preluat renumita Apotecă alui Schneider din Reșița Montană, pe care am ajustat-o din nou cu cele mai noi preparate chimice și farmaceutice așa că am în depozit ori ce medicament ce se publică prin foi, iar dacă momentan ar lipsi ceva, sunt aplicat a-l comanda imediat, fără a pretinde spese postale. — Comandele din provincie să pot face și prin o cartă poștală, sau epistoală închisă. Rugându-mă pentru binevoitorul sprijin al românilor de bine din acest ținut, îi asigur că în orice privință vor fi serviți în mod cinstit și prevenitor. Ne 1086

Dionisie Negru, apotecar.

DROGHERIE.

Țin în depozit și comand tot felul de medicamente, specialități igienice, cosmetice și instrumente medicale și optice din patrie și străinătate, după prețurile din Capitală.

Bandaje, pasamente și instrumente pentru veterinari, etc. etc, dulapuri de siguranță conform ordinului ministrului reg. ung. de interne.

Articlii pentru casă și economie etc., vinuri curative, cognacuri, rumuri engleze, tea etc. zahar curativ și toffelul de articlii de drogherie.

Gumă pentru îngrijirea copiilor, sticle pentru supt, *Soaleth, Nestlé, Kufeké, Theinhardt, Phosphatine.* — Instrumente auxiliare pentru moșit.

Săpunuri curative, minerale și cosmetice.

PARFUMURI.

PARFUMURI.

Royer et Gallet, Ch. Houbigat
L. T. Piver, Marque d'Orsay etc.

Gumă! Ape curative și minerale.

Rugând binevoitorul sprijin al on. public sunt cu deosebită stimă:

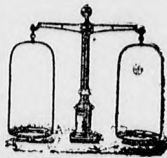
Drogheria „La împăratul Romanilor”
BISERICA-ALBĂ (Fehértemplom) str. Târgului nr. 58.
(Do 763)

KITZINGER JÓZSEF

Fabricant de cumpene chimice și mecanice pentru articlii de precizie

BUDAPESTA, VI., Nagymező-utca 52.

Execută și livrează cumpene pentru farmaciști, bijutieri, scrisori și pentru pachete, cumpene pentru lucrări de analiză și precizie, aparate pentru fizică, chimie și de măsurat; brevete și toffelul de lucrări în această branșă.

Execuție cu specialitate.
Prețuri convenabile.
Prețurent franco.

Ki 1172

GHEORGHE CIOROGARIU

MAESTRU TÂMLAR.

LUGOJ, STRADA ATANASIOVICI No. 10.
(Casa proprie).

(Ci 217-120)

Își recomandă atelierul bine asortat cu materiale uscate. Intreprinde și execută tot felul de lucrări aparținător acestei branșe, aranjamente interne și lucru pentru edificii ori unde, și în ori ce stil, cu prețuri moderate. :::

Zsi 926

ZSIBRITA TESTVÉREK

intreprindere de arhitectură fabrică de articlii de ciment și magazin de materii pentru construcție, Vârșeț (Versecz) Pancsovai-ut număr 157.

Aducem la cunoștința on. public din loc și din provincie, că în piața din localitate am înființat o fabrică de articlii de ciment împreună cu intreprindere de arhitectură și magazin de materii pentru construcții.

Execuțăm cu prețurile cele mai moderate și pe lângă garanță: pardoseli cu beton și asfalt, canalizare cu pietrii artificiale și teracotă, iesle de beton de fier, trepte îndesate și atârătoare în liber, uscarea pereților umezi și a pivnițelor umede. **Ținem în depozit:** Tevi de ciment, fabricații proprii, inele pentru fântâni, vase, canale deschise și basenuri, în orice mărime, vâle captușite cu fier, cărămizi pentru clădiri, plăci de piatră artificială pregătite pe cale hidraulică, stâlpi pentru garduri de sârmă etc. — Cu proiecte de spese servim gratis.

Cea mai ieftină sursă de cumpărat este firma

Welther János, pălărier

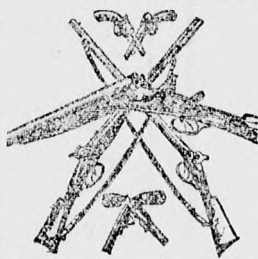
Făgăraș — Fogaras, bulev. Francisc Josif

Au sosit nouățile cele mai moderne de pălării de toamnă și de iarnă: modeluri pentru femei, pălării de

plisă, catifea, double și pălării de pănură, cu prețurile cele mai moderate. Articlii de modă p. bărbați: mare asortiment de pălării de piele de epure, tari și mari. Pălării și chipluri pentru școlari, mare asortiment, dela cor. 2—3. Primesc spre executare tot felul de pălării spre reparare și văpsire, după cele mai noi modele. Pălării de doliu se execută imediat. (We-503)

Atelier tehnic pentru reparat și atelier propriu p. nichelat cu putere electrică.

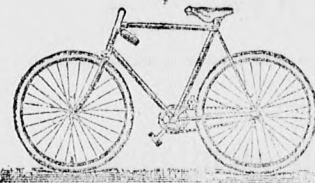
Pollinger Mihály

mecanic Po 1123

Timișoara-Fabrică, Széna-tér 8.

Reparator specialist pentru toffelul de mașini de cusut, biciclete, arme, revolve și gramofone. — Cele mai complicate reparaturi se execută în mod artistic, cu prețuri moderate.

Serviciu prompt. :: Garanță.

Dacă voiaștisă nu scapi trenul, trebuie să porți în buzunar un orologiu

care să umble bine și punctual.

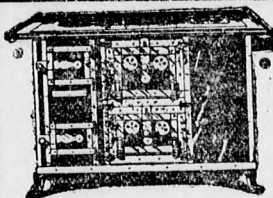
Dacă voți ca oroloagele d-voastre de buzunar și astfel de oroloage să umble bine și precis, atunci să le dați spre reparare orologierului

Stefan I. Róth

Sibiu, str. Fleischer, nr. 36.

care lucrează ieftin și pe lângă garanță ::

Tot aici se vând cu prețuri ieftine oroloage de buzunar și oroloage deșteptătoare. Ro 727 ::

LEOPOLD KÖRBER

atelier pentru aranjamente cu gaz, apeducte și canalizare, lăcătar artistic pentru mașini, motoare și edificii

MEDIAȘ (MEDGYES)

strada Alsó Kovács nrul 23.

Execută toffelul de lucrări în branșă zidăriei și lăcătușeriei precum și ferării pentru zidări noi, porți de fier, balcoane-trepte, garduri pentru morminte și mașine de gătit. — Reparează pe lângă garanță orice fel de mașini agricole, motoare, mașini de cusut, biciclete, cumpene, vetre de fier și matrațe de fier, din material foarte bun — cu prețurile cele mai convenabile.

K 464

KISS JÁNOS

fabricant de cuptoare și magazin de cuptoare de lut

Alba-Iulia (Gyulafehérvár)

Recomandă on. public din loc și jur magazinul lui bogat asortat cu *cuptoare de olane și maiolică, sigure de foc, în stil modern* și în diferite culori, cu aparat de fert în grabă, 25% economie în material de încălzit. — Pregătește, reparaază și clădește *căminuri și vetre de fier*. Comandele din provincie se execută grabnic, punctual și cu prețuri convenabile, pe lângă garanță de 2 ani.

□ □
KI 122-60

ORIGINAL BENZ

garnituri originale de îmblătit.

Locomobile cu benzină

stabile și culcate.

GARANȚIE DEPLINĂ.

Prețurent gratis.

Condițiuni favorabile de plătire.

Adresa:

Benz Ungarische Automobil-und Motorenfabric A. G.

BUDAPESTA, Centrala: V., Dorottya-utca nr. 9.
(T 996) Fabrica: VII., Ilka-utca nr. 31.

Telefon nr. 168-79 și 29-24. Te 996

In atențiunea dlor vânători!

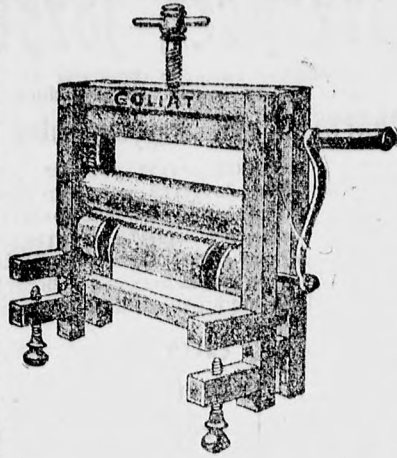
bransa mea, în mod inexcetionabil și prompt, cu prețuri moderate.

VÖRÖS MÁTYÁS

preparator și fabricant de instrumente de fizică.
Szeged, Petöfi-sugárut nr. 55.

Vo 286-30

Imi iau voie să recomand atelierul meu preparativ, unde se execută totfelul de preparări de paseri, sugătoare, aranjarea odărilor pentru vânători, covoare și totfelul de lucrări în

Fund. în 1878.

Fund. în 1878.

HOMA KÁLMÁN, atelier de strugărie cu putere electrică

Becicherecul-mare (Nagybecskerek) str. Hunyadi (Fő) nr. 1.

Am onoare a atrage atențiunea on. public asupra **mângălăului meu „Goliat”** pentru albituri, care întrece toate fabricatele de acest soi de până acum. Mângălăul „GOLIAT” este făcut din lemn tare și uscat, el poate fi întepenit pe orice masă și se poate ușor lucra cu el. *Albiturile devin netede, pete de rugină nu lasă.*

Mângălăul „GOLIAT” costă numai 20 cor.De vânzare numai la fabricantul **HOMA KÁLMÁN.**

Ofer on. public *scări* cari se pot strânge, în orice mărime, pregătite din lemn excelent de fag și uscat cu aburi.

Ho 844-10

Atelier artistic pentru pictarea sticlei și mozaicuri de sticlă venețiană!

Palka József

proprietarul crucii de aur papale pentru merite „Pro Ecclesia et Pontifice”

BUDAPESTA, VII. Baros-utca 59.

Fondat în a. 1894 .: Telefon József 2-88.

Pregătește în **ferestre colorate** p. biserici în execuție stil modern simplă și artistică.

Mozaicuri venețiene de sticlă.

leoane pentru altar, ornamente și statuete pentru pereți în execuție artistică din material venețian. — Modele și prospecte trimitem gratuit. — La cerere mă prezint în persoană pentru luarea în primire a lucrărilor. Pa 1165

Prima fabrică pentru lipit și tăiat cu autogen.

Körmendy Ferencz és Tsa

BUDAPESTA, IX. Üllői út 117 szám.

Telefon 20-59.)

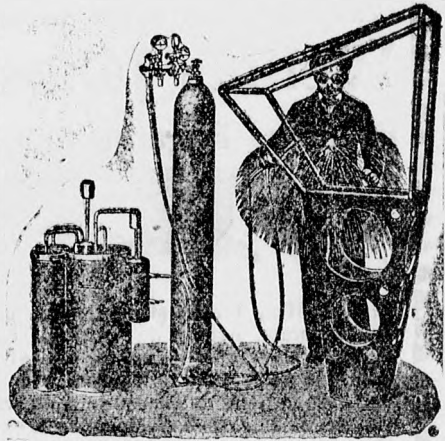
Invenție ungurească, brevet propriu!

Pistolul cu pocnește!

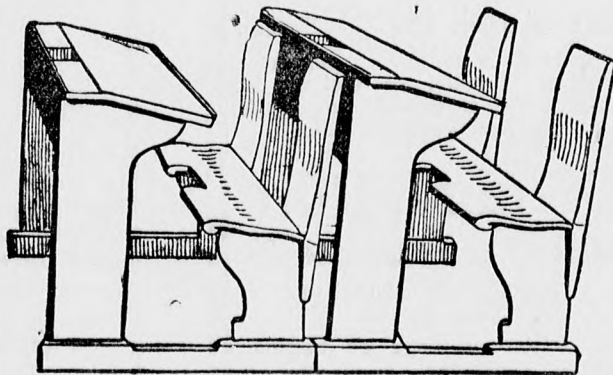
Pistolul nu se încălzește!

Specialități pentru aranjarea lipirei autogen.

Primește spre lipire orice obiecte de fier și metal, precum și cazane, apoi execută recitoare de apă, boilere și corpuri recitoare.

(Ko 199-120)

CORNEL JUCU

mare stabiliment pentru aranjamente moderne de școale și biserici. ::

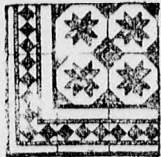
LUGOS,

strada Hunyadi nr. 11 și str. Corvin 9.

Telefon 24.

Ju 762

(Ma 131-60)

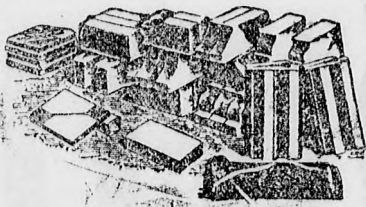

Mandler János

întreprindere de beton, piatră artifi-
: : cială și teracotă : :
SZEGED, strada Bihari nr. 1.

Primește spre executare tofelul de
lucrări în bransa lui, și anume: te-
racotă, canalizare, betonare, conduct

de țevi de lut și ciment, us-
carea pereților umezi, trepte
(scări) de piatră artificială,
pereti, conuni „Rabitz”, inele
pentru fântâni, bazenuri,
fântâni arteziane și vălăie
executate neexcepțional ș.
cu prețurile cele mai moderate.

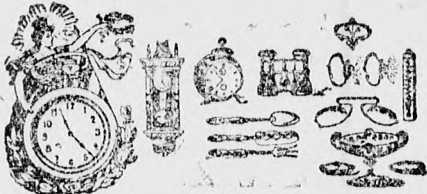

Cu prospecte servese gratuit.

LUDOVIC BINDER

GIUVAERGIU, CIASORNICAR ȘI AURAR
(Membru al Uniunii Horlogere).

MEDIAȘ (MEDGYES) Markt platz nr. 11.

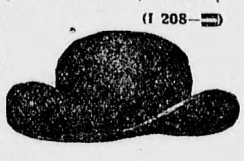
Mare magazin de:
orologe de Elveția,
de aur argint, oțel și
nichel, orologe de
părete și cu pendul.
Bijuterii fine și artiele
de briliante, obiecte
de lux veritabile de
argint, și argint de
China, artiele optice. În marele meu atelier de bijuterii se ex-
cută tofelul de bijuterii, și se reparază cu specialitate bijuterii
și ciasornice, pe lângă garanția. Prețuri moderate. Serviciu conștiințios.
(B: 463-30)

CEL MAI BUN ȘI MAI IEFTIN ASORTIMENT pentru

procura-
rea ornamentelor bisericesti, pentru toate bisericile gr. or. române și sârbești.

Anume: Odăjdii colorate și negre, aco-
pereminte, prapori mari, steaguri pen-
tru biserici, candelă, cruci, baldachin,
ripide, icoane sfinte, icoane ruse și de
tofelni, icoane istorice, etc. etc.

În atelierul meu pregătesc cel mai bog-
at iconostas și morminte sfinte pe lângă
prețurile cele mai avantajoase.

Cele mai moderne pălării preoțești.

Haine pentru domni preoți, brâne și camilafce. Pregătesc bine și
prompt vestiminte preoțești, căci am un croitor foarte isteț. La do-
rință dau detaliuri și tofelul de modele. Asigur cumpărătorii mei, că
vor fi serviți în modul cel mai bun, căci am numai materie de prima
calitate și cea mai bună, dar vând mai ieftin ca ori unde în alt loc
Comandă ezech momentan în modul cel mai prompt și conștiințios

CATALOG ILUSTRAT TRIMIT GRATUIT.

Cerând comande abundante, rămân cu stimă

Nicola Ivkovics, Ujvidék

Strada Duna n-rul 10, (Casa proprie.)

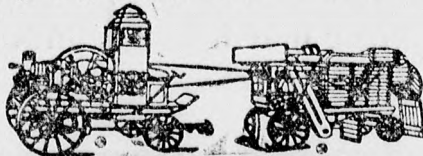
1 192-60

O. Ilioviciu

lăcătar artistic de mașini, motoare și edificii
Bistrița-Besztercze.

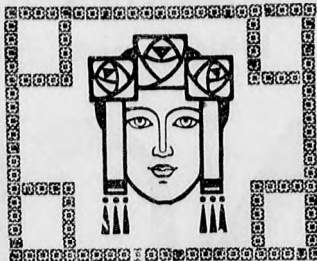

Execută tofelul de lucrări în bransa zidăriei și lăcătușeriei
precum și ferării pentru zidări noi, porți de fier, bal-
coane, trepte, garduri pentru morminte și mașine de
gătit. — Reparează pe lângă garanția orice fel de mașini
agricole, motoa-
re, mașini de cu-
sut, biciclete,
cumpene — cu
prețurile cele mai
convenabile. □

FISCHER BÉLA,

fotograf,
FĂGĂRAȘ — (FOGARAS),
piața cetății.

Pregătește fotografiile cele mai moderne,
mărimi de fotografii familiare, grupuri
și tablouri după orice fotografie veche,
cu prețurile cele mai ieftine. Execut cărți
poștale cu fotografii, fotografii pe porțel-
lan pe pietri monumentale, după orice
fotografii. Fi 1045

Comandele din provincie se execută prompt și conștiințios.

EDUARD LEXEN,

tinichigiu și antepriază de instalațiuni

Brașov, Atelier: Strada Lună Nr. 63.
Prăvălie: Strada Gâbel Nr. 2.

Telefon Nr. 334.

Se recomandă pentru pregătirea muncii de tinichigiu și galanterie la
edificii, precum coperișe, și învelișuri de turn, ornamente de metal, vase
pentru bucătărie, dulapuri pentru ghiță, vase pentru spălat și altele.
Specialist în apaducte la case, canalizări,
conducerea de gaz de iluminat, și instalarea camerelor de baie

Lampe de carbid de tofelul
dela 3 coroane în sus. —
Engroșiștilor li-se dau rabat.
Depozit bogat în vâni de
scăldat, cămine, closete etc.
Serviciu conștiințios. Prețuri
moderate. Reparație promptă

INȘTIINȚARE.

Aducem la cunoștința on. public,
că despărțământul nostru de
covoare l-am predat domnului

JÓNÁS BERTALAN,

care-l va conduce și pe mai de-
parte în localitățile noastre.

lar, întreprinderea noastră de aranjamente moderne
pentru birouri am amplificat-o. Acest nou despărțământ
al nostru dela 1 MAIU n. se afă

în nouile noastre localități

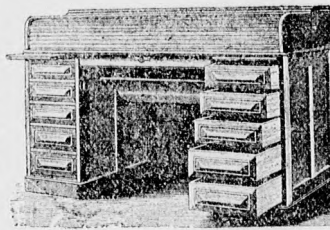
din palatul MERBL (lângă prăvălia-Linoleum).

Ca reprezentanții principali în sudul Ungariei ai renumitei mașini
de scris „SMITH PREMIER” și „JERRY” și ai mobilelor
americane pentru birouri, ținem în localitățile noastre

expoziție permanentă de mobile p. birouri și mașini de scris.

Cercetarea acestei expoziții nu obligă să cumpărați.

Considerând că atelierul no-
stru de reparări l-am mărit și
l-am aranjat modern precum
și în urma excelențelor con-
ducători, suntem în măsură a
satisface celor mai delicate pre-
tențiuni în mod prompt și
conștiințios. Rechizitele noastre
americane sunt din calitate ex-
celente, și se vând cu prețuri

originale de fabrică. Primim și mai departe îngrijirea mașinilor de
seris și reparări și orice comandă o executăm în modul cel mai
culomt și prompt. — Rog și pe mai departe binevoitorul sprijin suntem cu stimă:

Maitinszky Pál és Társa, Temesvár.

prima întreprindere de aranjamente moderne pentru birouri și stabi-
liment de mașini de scris „SMITH” din Ungaria-de-sud. Ma 129

CEL MAI MODERN INSTITUT
TIPOGRAFIC ROMÂNESC DIN
UNGARIA ȘI TRANSILVANIA

„CONCORDIA”

TELEFON
NR. 750.

SOCIETATE PE ACȚIUNI.

ARAD

STRADA ZRINYI, NUMĂRUL 1|a.

TELEFON
NR. 750.

Fiind aprovizionat cu cele mai moderne mașini din străinătate și patrie ca: mașini de cules, mașini de tipar, mașini de tăiat și mașini de vărsat clișeie, precum și cu cele mai moderne litere, primește spre executare tot felul de opuri, reviste, foi, placate, registre, tipărituri pentru bănci și societăți, precum și tipărituri advocaționale, invitații de logodnă, cununie și pentru petreceri. Anunțuri funebrele se execută cu cea mai mare urgență. Se execută tot felul de lucrări de aceasta branșă dela cele mai simple până la cele mai fine.

Executare
promptă.

Prețuri
moderate.